

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neretrânse nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrânse.
Insereate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Huz. Augenthaler & Emeric Les-
ser, Heinrich Schallak, A. Or-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsebet-Körut).
Prețul inserțiunilor: o serie
germond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și Invo-
ială — **RECLAME** pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 8 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe cr.
Pentru România și Bucovina:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea. Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
1. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusa la acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminecă 4.)

Telefon: Nr. 226.

Nr. 17.—Anul LXXII.

Brașov, Vineri 23 Ianuarie (5 Februarie)

1909.

24 Ianuarie 1859.

Poimâne se implinesc cincizeci de ani de când s'a făcut unirea principatelor române Moldova și Muntenia sub un singur domnitor. In ziua aceasta a anului 1859 s'a săvârșit primul act al marelui operă inițiată cu mulți ani înainte de cătră acea pleiadă strălucită de bărbați patrioți și naționaliști români, cu inima mare, cari au fost trimiși de providență să pregătească unirea țarilor române, despărțite la Milcov veacuri întregi plini de ură și invidie între frați, și să taie și oblescă calea pentru România independentă de azi.

Trecuse deja multă vreme dela convenția din Paris, in care s'a hotărât — in urma cererii ambelor divanuri ale principatelor române, ca să se acorde unirea Munteniei și Moldovei într'un singur stat și sub o singură ocărmuire — să nu se facă unire politică între Muntenia și Moldova; să fie numai o comisie centrală la Focșani, pentru întocmirea legilor ambelor țări; să fie tot acolo și o curte de casație comună; armata să fie organizată la fel, pentru a forma un singur corp in caz de lipsă; țările să poarte numele: „Principatele unite ale Moldovei și Valahiei; să aibă domni și corpuri legiuitoare deosebite, să fie guvernate după principiul constituțional, etc.

Tot după convenția dela Paris avea să se instituiască două caimacamii, in Muntenia una și in Moldova alta, cari să fie compuse din câte trei membrii, având misiunea de a întregi listele electorale pentru alegerea deputaților din ambele țări, cari deputați aveau să aleagă pe domnitori. In decursul alegerilor de deputați in amândouă țările s'au dat luptele cele mari între diferitele grupuri, cari aveau diferiți candidați și stăteau față in față cu falanga bărbailor, cari luptau desinteresat pentru unirea țarilor. Din aceste lupte au eșit invingători după ce căzură toate partidele, oamenii unirei, cari au candidat pe colonelul A. Cuza. La

5 Ianuarie 1859 acesta fu ales și proclamat Domn al Moldovei sub numirea Alexandru Ioan I.

Ceea ce a fost in Moldova, in momentele de grea cumpănă pentru viitorul ei, Mihail Kogălniceanu, suflul mișcării pentru realizarea dorințelor națiunii, a fost Vasilie Boerescu in Muntenia. Boerescu ținu in adunarea națională dela 24 Ianuarie 1859 memorabilul discurs, care a contribuit așa de mult, ca întreaga adunare să îmbrățișeze cauza unirii și să aleagă domn al Munteniei pe Alexandru Ioan Cuza, domnul Moldovei.

„Pentru ce suntem împărțiți in doua câmpuri? Pentru ce ne numim noi și voi? Au nu suntem toți Români? Au nu avem toți aceeași patrie? au nu suntem toți fii aceleiași mame? Pentru ce să zicem noi și voi, de ce să nu zicem noi Români? Nu avem toți aceeași iubire, aceleași sentimente pentru mama noastră comună? Care este cauza diviziunii noastre; care este mărul de ceartă dintre noi, acest măr de discordie să nu-l ascundem; el este, domnia. Cine va fi domnul?...“

„Noi declarăm, că nu avem nici candidat, Domnia Voastră aveți pe unul? Să poate. Insa nici unul din noi toți, nu cred că a venit aici cu hotărârea, a face să fie ales candidatul său cu orice preț. Toți suntem Români și nimeni nu voiește răul țării sale; nimeni nu ar voi, ca candidatul său să ajungă la tron pe urme de sânge, sau sprijinit de străini; ar fi o ofență pentru țară, de a crede, că ea a putut trimite la camera asemenea oameni.“

...„Ca să ne unim toți asupra aceluiaș candidat este posibil? Cred că nu, fiindcă, am zis, fiecare își are credința sa; dar a ne uni asupra unui principiu este posibil? Da. Asupra unui principiu ne putem uni, mai cu samă când acest principiu este cel mai mare al naționalității noastre. Să ne unim dar toți asupra principiului, asupra acestui mare principiu, ce are să reinvieze naționalitatea noastră! Să ne dăm mâna ca frați,

că avem să mai trăim câțiva ani și că copiii și strănepoții noștri au să moștenească un viitor glorios, creat de noi!“

„A ne uni asupra principiului este a ne uni și psupri persoanei, ce reprezintă acest principiu. Această persoană este Alexandru Ioan Cuza, domnul Moldovei! Să ne unim ca frații asupra acestui nume și posteritatea ne va binecuvânta țara ne va întinde mâinile, și conștiința noastră va fi împăcată, că ne-am implinit cu religiozitate o datorie sfântă!“

Cronicele de atunci spun, că lacrimile curgeau mai din toți ochii, pe când încă nu se sfârșise acest cuvânt. Prințul Dimitrie Ghica se ridică ca inspirat și cu lacrimi in ochi zise: să ne dăm mâna, să fim frați, și să nu tragem asupra-ne blăstămele posterității.

Toți cei de față strigară atunci: „jurăm a susține pe Cuza“ ear metropolitul ridicând mâinile inaintea icoanei sfintei Treimi zise:

„Doamne Dumnezeu părinților noștri, aruncă-ți privirea ta asupra inimilor noastre și nu slăbi curajul fiilor tăi! Unește-i pe toți într'o cugetare și într'o simțire și fă ca inimile tuturor să aibă aceeași bătae pentru țara lor. Prințul Cuza este unșul tău între noi! Și pentru dânsul jurăm toți, că-l vom susține!“

„Jurăm, jurăm, strigară toți mandatarii națiunii, iar prinții Stirbei și Bibescu declară in numele părinților lor, că se alătură și aceștia la marile act.

Aceasta s'a întâmplat in ședința secretă a adunării; de aici deputații trecură in sala de ședințe, apoi se constitui camera și, după ce metropolitul cu crucea in mână ceti jurământul obicinuit la alegerea de domn și toți deputații jurară, se făcū alegerea din care eși Domn ales al Munteniei cu 64 voturi, adevă cu unanimitate, Alexandru Ioan Cuza, domnul Moldovei.

La fondul jubilar al „Gazetei“.

Niles-Ohio (Nord-America), la 13 Ianuarie n. 1909. — Cu data de 11

Ian. n. v'am trimes prin mandat postal 4 (patru) coroane pentru fondul jubilar. Vreau să-i mai zic d-lui Al Mureșianu, acelu harnic bărbat și lu. minător al neamului românesc, să trăiască intru mulți ani ca să lupte și mai departe pentru luminarea și deșeptarea năcăjitului nostru neam.

Ioan Blaga.

Au mai contribuit:

d-l Vasilie Bora, preot român unit in Crivobara, 1 (una) coroană.

Revista politica.

Situațiunea politică interioară a țării e atât de nelămurită și incurcată, încât nici chiar cei cari stau in mijlocul frământărilor politice nu știu ce va aduce ziua de mâne. Pe când unii dintre bărbații politici maghiari au nădejdea, că va succede evitarea izbucnirii unei crize a actualului regim, alții sunt din contra de părere că o crisă trebuie să urmeze negreșit, fie acum fie peste câteva săptămâni. Greutățile și frământările in sânul guvernului și a coaliției sunt provocate mai ales de două împrejurări: deoparte de cestiunea băncii independente, de altă parte de dorința ferbinte a partidului independist de a ajunge el singur la putere, desfăcându-se de partidul constituțional și de cel poporal.

Un ziar vienez primește din partea unui bărbat politic maghiar o foarte interesantă apreciere a situațiunei actuale. Iată ce părere are amintitul bărbat: Lui Wekerle i-a succes să delature pericolul descompunerii totale a coaliției. I-a succes indeosebi să restrângă criza coaliției asupra unui singur partid, a partidului constituțional. Pentru a delatura și această criză, e proiectată reconstruirea cabinetului Wekerle. Căderea ministrului Andrassy pare a fi sigură. Aceasta o simte și Andrassy și pentru aceea e de înțeles, că mai mult ca ori și când el pare a aspira la postul unui ministru de externe.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

24 Ianuarie¹⁾

— Poemă alegorică într'un tablou. —

De Gh. D. Mugur.

Muzica de Gh. Constanțius.

Peisaj grav. In fund o stâncă prăpăstioasă. In ea o gură strămtă de peșteră. Muntenia și Moldova înlănțuite de stânci, — ca mitologicul Prometheus — de o parte și de alta a gurei, stau culcate pe flamura țării.

E noapte.

In fundul peșterii tremură flacăra roșă a unui foc.

MUNTENIA.

In noaptea neagră a durerii
M'atingă a visului aripă....

MOLDOVA.

Cu capul răzimat de stâncă
Ași vrea să ațipesc in clipă,
Ca visul blând să ne arate
Lucind o rază de noroc,
De-asupra capetelor noastre
La gura peșterii de foc.

¹⁾ Alegoria aceasta e dezvoltarea unei schițe ramatice dintr'o revistă istorică a maestrului țaragiale.

MUNTENIA.

Intinde flamura și într'ansa
Te 'nvăluie să ațipești,
Sub flamura de foc a țarei
Trăiesc speranțele cerești.

MOLDOVA.

In noaptea neagră a durerii,
Isvorul morții doar mai sună.

MUNTENIA.

O cât ași da s'aud un buciom,
Să văd arzând un colț de lună,
Să tremure de boare lacul
Și crengile peste isvoare.

MOLDOVA.

Aici pustiul stăpânește,
Aici nu crește nici o floare.

MUNTENIA.

Inchide, somn, a noastre pleoape
De veacuri grele, obosite,
S'adoarmă 'n noi durere adâncă!

MOLDOVA.

Suntem atât de ostenite!...

(Adorm. Șueră in peșteră.)

DEMONUL.

(venind din fund in gura peșterii.)

V'am lăntuit pe amândouă
In noaptea grelelor dureri,
Să ne sluiți de-apururi nouă
Demonicelor dulci plăceri.

(cătră fundul peșterii unde arde focul.)

Să ardă focul ispitirei
In neagra capiște de stânci...
Săltați in juru-i voi popoare
Ce v'ați târât mereu pe brânci.

(iarăși cătră ele.)

Căci unde flacăra credinței
S'a stins, sunt demonii stăpâni
Și unde nu-i amor de țară
Noi punem lanțuri tari de mâni.

V'am lăntuit de stânca morții
La gura peșterii de foc.
S'a stins de-acum speranța voastră
Și raza stelei de noroc.

CORUL DEMONILOR.

(in jurul focului din peșteră.)

1. V'am lăntuit pe amândouă
In noaptea grelelor dureri,
Să ne sluiți de-apururi nouă
Demonicelor dulci plăceri.

2. Să ardă focul ispitirii
In neagra capiște de stânci,
Săltați in juru-i voi popoare
Ce v'ați târât pe brânci.
3. Căci unde flacăra credinței
S'a stins, sunt demonii stăpâni
Și unde nu-i amor de țară
Noi punem lanțuri tari de mâni.
4. V'am lăntuit de stânca morții
La gura peșterii de foc...
S'a stins de-acum speranța voastră
Și raza stelei de noroc.

DEMONUL.

Hai, făuriți cătușe grele
Să 'nlănțuim pe neuniți
Acei ce pururi se desbină
Să fie pururea robiți!

(Corul Demonilor repetă aceeași strofă. Sgomot de ciocane pe ritmul muziceii in jurul focului din peșteră.)

DEMONUL.

Și cin' se târăie, să poarte
Cătușe grele de mijloc
Și brațul ce nu se ridică
Să poarte lanțul ars in foc.

(Corul Demonilor repetă aceeași strofă. Sgomot de ciocane in jurul focului din peșteră.)

Cu repășirea lui Andrassy se va descompune și partidul constituțional. O parte din acest partid va intra în partidul independist, iar o altă parte va înființa în frunte cu contele Ioan Zichy un partid 67-ist conservativ. Persoana viitorului ministru de interne încă nu e designată. Dacă în cesiunea băncii se va putea însă crea un compromis acceptabil pentru independiști, atunci viitorul ministru de interne va fi președintele camerei Iusth, care va prezenta camerei un nou proiect de reformă electorală. În modul acesta se va rezolva definitiv criza.

La începutul acestei săptămâni deputații naționaliști dietali s'au întrunit la Budapesta într-o conferință, ocupându-se cu situațiunea politică interioară a țării și cu proiectele de legi dela ordinea zilei. După desbateri mai lungi, în decursul cărora mai mulți deputați au arătat situația critică în care a ajuns țara prin politica guvernului și a partidelor coaliției, au hotărât să poarte în dietă o luptă energică în contra proiectului de congruă, atât de păgubitor pentru bisericile române.

În dieta ungară s'a terminat Sâmbătă desbaterea generală a proiectelor reformei dărilor, iar acum Mercuri s'a început desbaterea specială a acestor proiecte. În decursul desbaterii generale majoritatea vorbitorilor a criticat cu asprime proiectele cerând ca la desbaterea specială să se facă schimbări în favorul industrișilor, comercianților și a proprietarilor mici. Chiar și aderenții guvernului, deși au primit în general proiectele, au propus mai multe amendamente.

În ministeriul de externe austro-ungar a avut loc alaltăieri o consfătuire, la care au luat parte miniștrii Aehrenthal, Wekerle, Bienerth, Burian și Iorkasch-Koch. La ordinea zilei au fost cesiuni de politică externă și în deosebi înțelegerea încheiată între Austro-Ungaria și Turcia.

O propunere a Rusiei

ca să vină în ajutor Bulgariei în cauza despăgubirii, ce va avea să o plătească Turciei.

Numai de curând Rusia se adresează într-o notă către marile puteri, ca acestea toate împreună să facă un pas colectiv la Constantinopol și la Sofia, pentru a cere ca Turcia și Bulgaria să înceteze cu înarmările, căutând ca pe calea înțelegerii să delăture ori-ce conflict războinic între ele,

care ar putea să aibă urmări rele și pentru pacea europeană. N'a ajuns însă agentul diplomatic al Rusiei din Sofia să comunice în mod oficial guvernului bulgar, ce au hotărât puterile la inițiativa Rusiei, și a primit o nouă instrucțiune dela guvernul din Petersburg, privitoare la noua propunere, de care voim să vorbim. S'a gândit, ce s'a gândit domnul Iswolsky, până ce i-a venit în minte una din acele apucături viclene, de care se folosește așa de des diplomația rusească și a zis adecă, de ce să nu tragă și Rusia folos din invoiala, ce o vor încheia Bulgarii cu Turcii? Eată ce dorreste Rusia:

În urma războiului dela 1877—78 Turcia s'a obligat să plătească Rusiei o despăgubire de războiu de 300 milioane ruble, care sumă s'a mai micșorat la congresul din Berlin, când s'a hotărât, ca Turcia să-și plătească datoria în rate anuale de câte 350.000 lire de aur turcești. Turcia până acum și-a plătit ratele foarte neregulat din cauza strâmtorii, în care se aflau finanțele ei. Guvernul rusesc propune acum, ca Turcia, să nu mai plătească cele 350.000 lire turcești Rusiei, ci să le folosească pentru plata capitalului și intereselor împrumutului ce va trebui să-l facă Bulgaria, pentru ca să poată despăgubi din parte-i pe Turci.

Prin urmare, deoarece Bulgaria e gata să plătească Turciei drept despăgubire 82 milioane de franci, Rusia, căreia Turcia îi datorează încă o sumă și mai mare, propune ca ea însăși să lichideze această despăgubire. E vorba așa dar de un schimb al creditorului. Rusia vrea să devină în locul Turciei creditorul Bulgariei, de aceea propune Turciei, ca să-i cedeze pretenziunea ei bulgară. Adecă cele 82 milioane franci, pe cari voeste să le plătească Turciei, Bulgaria să le dea nu vistieriei din Constantinopol ci vistieriei din Petersburg. E vorba așa dar, ca Bulgaria să ajungă a fi atârnatore în privința financiară de Rusia, pentru aceasta Rusia îi promite condițiuni financiare foarte favorabile, la încheierea împrumutului, ca Bulgaria să-l poată plăti în rate comune. Cu suma de 82 milioane primită dela Bulgarii, Rusia vrea să-și acopere totodată despăgubirea de războiu, ce io mai datorește Turcia pe baza convențiunii din 1882 (250—300 milioane ruble)

Despre această propunere, ce a făcut-o în același timp Bulgariei și Turciei, Guvernul rusesc a înștiințat pe puterile semnatare a le tractatului de Berlin. Franța, Anglia și Rusia sunt înțelese deja, — ba și Italia s'a învoit cu propunerea. Asemenea se anunță, că Rusia s'a asigurat mai dinainte, că guvernul bulgar va primi propunerea. Încât pentru Turcia, se crede, că ea cam cu greu și numai silită se va învoi.

În Viena firește, propunerea rusească a surprins foarte tare. Diplomația vieneză vede în apucătura ministrului de externe rusesc Iswolsky, un pas cel face acesta spre țanta de a întemeia o confederațiune a statelor balcanice și o alianță între acestea și Turcia. Prin aceea că Rusia încearcă de a-și îndatora pe Bulgarii și pe Turci, ea vrea să pregătească un viitor, în care să fie legată cu Turcia și cu statele balcanice prin legături comune.

Tot în Viena se mai crede, că propunerea Rusiei va deștepta nedumeriri în Bulgaria, prin aceea că Rusia vrea să ia asuprași de a plăti Turciei, peste cele 82 milioane franci ce e gata să le dea Bulgaria, încă și diferența ce-o mai pretinde guvernul Sultanelui pentru acoperirea depășirii a pagubelor ce i-s'au cauzat în urma proclamării independenței bulgare. Asadar Rusia dă să cunoască Bulgarilor, că suma ce o va pretinde Turcia peste cele 82 milioane, e gata așa zicând s'o cinstescă Bulgariei ea (Rusia). Cine va crede că Rusia o face asta numai pentru ochii frumoși ai Bulgariei? Fără îndoială, că Rusia are de cuget să îndatoreze pe Bulgarii pentru tot-deauna și să-i despartă cu totul de Austro-Ungaria, de care s'a fost apropiat în timpul din urmă. Momentul e favorabil planurilor Rusiei, fiind-că finanțele Bulgariei nu stau nici decum strălucit, Statul bulgar trebuind să plătească în decursul anului acestuia o datorie flotantă veche de 100 milioane. Firește că nu e lucru ușor a mai plăti pe lângă aceasta încă 82 milioane despăgubire Turciei.

Nu e așa, că apucătura rusească e foarte vicleană? Vrea să omoare mai multe muște cu o lovitură, vrea să-și întărească din nou puterea în Balcani, să fie ea stăpână pe situația orientală în viitor. Ce va urma? Ce poziție va lua Austro-Ungaria și Germania față cu noua propunere rusească. Mai mult ca probabil, că vor fi contra ei, încă și de aceea, că prin acea propunere nu se asigură absolut pretenziunea călei ferate orientale, la care sunt interesate ambele puteri. Deci tocmai când se părea, că se vor împăca lucrurile, se nasc în urma propunerii Rusiei nouă greutăți!

Din România.

București, 21 Ianuarie 1909.

O sărbătoare la Teatrul Național și alta la Liga Culturală.

Pe un om, care a fost odată însurat, cu greu ai să-l poți vedea deprinzându-se cu viața burlăciei, îndrăgostit de cafenea și de cameră mobilată; tot așa, într'un burlac trecut de patruzeci de ani, cu greu ai să poți face un adevărat soț și tată de copii — și tot astfel o actriță, care, cel puțin 30 de ani a trăit nedespărțită de scenă, preferă scena în locul vieții retrase pe cari o cer anii bătrâneții.

Doamna Aristița Romanescu, care timp de 30 de ani fusese gloria primei scene românești, acum, după patru ani, reîntră în teatru.

Bătrâna artistă și-a făcut tinereasca intrare printre flori și printre aplauzele nesfârșite ale săleii pline. A fost o frumoasă sărbătoare pentru artistă ca și pentru acei cari, în alte vremuri, o văzuseră interpretând arta dramatică clasică și, cu încă puțini tovarăși deschizând cel dintâi drum pentru cultivarea gustului pentru teatru în publicul românesc.

S'a reprezentat »Suprema forță«, drama d-lui Haralamb G. Lecca, morală pentru toată lumea și instructivă pentru acei a căror viață o îmbrățișează; o dramă modernă de moravuri, care, împreună cu »Căinile«, e o piesă bună a d-lui Lecca.

Adunările săptămânale pe cari le-a organizat comitetul »Ligei Culturale« secția București, sunt tot mai instructive și mai plăcute.

Inspirat de conferința din Vinerea trecută a d-lui Scurtu (Organizarea Slavilor de sud) un macedonean, d-l Arginteanu, s'a ocupat, în Vinerea următoare, de aceiași chestiune.

Noul conferențiar vine cu păreri aproape opuse acelor pe cari le arătase d-l Scurtu. Ca Macedonean, se înțelege, e pentru o apropiere a României de statele din Balcani, deocamdată nu pentru o confederație sau alianță militară, cum se obișnuise a se înțelege și discuta în țară, ci pentru o apropiere culturală și economică, care să ridice în Balcani prestigiul cultural și economic al României. Stăruie pentru cunoașterea mai de aproape a popoarelor din Peninsula Balcanică, unde România va putea avea un rol civilizator (o catedră de limba română e la universitatea din Belgrad, dar încă nu și-a găsit titularul). Universitățile românești sunt superioare și mult mai complete decât ale Sârbilor și Bulgarilor. Ar fi de dorit ca ele să fie frecventate de mai mulți studenți de peste Dunăre, studenți cari azi cercetează în număr foarte mare universitățile rusești și germane.

În toate aceste conferințe, cu subiecte cât se poate de variate, se dau păreri vorbitorilor, pentru luminarea publicului în diferite chestiuni, cari au legătură cu cultura neamului nostru.

Ceiace însă a atras multă lume (peste 350 persoane) în saloanele puțin încăpătoare ale Ligei, a fost partea artistică-distractivă, care se datorește d-lui Liciu și încă câtorva colegi ai săi dela Teatrul Național.

Cele câteva monoloage ale d-lui Liciu (un desăvârșit interpret, îndeosebi pentru sufletul evreesc) și cele două poezii din Coșbuc (*Ispita și Iarna pe uliță*), recitate de d-ra Tina Barbu, cea mai distinsă interpretă din câți interpreți am cunoscut până acum pentru poezie, dar îndeosebi pentru idila poetului nostru, — au produs în acea seară mult entuziasm în public și... încă vreo 40 membrii noii.

Acum Liga culturală are mari datorii de împlinit față de sărbătoarea cea mare a »Unirii«.

R. C.

Aniversarea bătăliei dela Smârdan în Craiova.

Cuvântările d-lui general Gigurtu.

Cu ocazia serbării organizate de societatea »Smârdan« a veteranilor din Oltenia, pentru aniversarea a 31 de ani de la bătălia de la Smârdan, d-l general Petre Gigurtu, comandantul corpului I. de armată și președinte al numitei societăți, a rostit două patriotice cuvântări, către veterani.

Toastul rostit la banchetul reg. de artilerie d-l general Gigurtu l'a încheiat cu următoarele cuvinte în-suflețite.

»Fericiti sunt cei care cu al lor sânge au plătit independența și libertatea de care ne bucurăm cu toți azi«.

DEMONUL.

Hai, făuriți cătușe grele,
Obezi, piroane ascuțiți
Să țintuim, țări și popoare
Pe toți în suflet neuniți.

(Corul Demonilor repetă aceiași strofă. Sgomot de ciocane în jurul focului din peșteră. Larmă de demoni... ciocane... răsete... gemete... șuere puternice... trosnete.)

MUNTENIA.

Visam.... (trezindu-se.)

MOLDOVA.

Visam.... (trezindu-se.)

MUNTENIA.

Era lumină.

MOLDOVA.

Un cer ca lacrima senin.

MUNTENIA.

N'aveam cătușe de picioare.

MOLDOVA.

N'aveam în suflet nici un chin.

MUNTENIA.

Creștea sălbatic libertatea
În orice câmp, în orice loc.

MOLDOVA.

Vedeam doar brațe ridicate
Vedeam doar suflete de foc.

MUNTENIA.

Ah! de-am putea să dobândim
Noi, câte avem pierdute
Atunci ce limbi ar mai tăcea,
Ce guri ar mai fi mute?

MOLDOVA.

Străbuni avut-am, bravi eroi,
Arhangheli erau domnii
Sub pală dușmanii picau
Ca frunza moartă-a toamni..

MUNTENIA.

La legi țineau adânc străbunii
Și dorul trainic de moșie,
Se cetluia în orice suflet
Măreț, adânc, pe vecinie.

MOLDOVA.

Ah! de-am putea să dobîndim
Comorile străbune.
Să ardă spada de arhanghel
Și cornul iar să sune..

MUNTENIA.

Să tremure viața noastră
De vitejie și iubire;
Sub alba flamură a păcii
Să crească flori de fericire.

MOLDOVA.

Răsați o rază de speranță!

MUNTENIA.

Răsați o rază de noroc!

DEMONUL.

(apărând în gura peșterii, cu mișcări stăpânitoare către a-mândouă.)

Nu, cât vă țiu încătușate,
Speranță pentru voi... de loc.

(O flacără albă isbucnește în vârful stâncii. Ingerul deștepării naționale apare într'ansa. Demonul cade frânt la gura peșterii.)

INGERUL.

(către Muntenia și Moldova înlănțuite.)

Voi ce stați în admire, voi ce stați în nemiscare,
N'auziți prin somnul vostru acel glas triumfător
Ce se naltă pân' la ceruri din a lumii deșteptare
Ca o lungă salutare
Cătr-un falnic viitor?

Nu simțiți inima voastră că tresare și se bate?

Nu simțiți în pieptul vostru un dor sfânt și

[românesc

La cel glas de înviere, la cel glas de libertate

Ce pătrunde și răsbate

Orice suflet românesc?

Iată, lumea se deșteaptă din adâncă-i letargie!

Ea pășeste cu pas mare cătr-un țel de mult dorit,

Ah! treziți-vă ca dansa, voi surori de Românie!

Vă sculați cu bărbăție,

Ziua vieții a sosit!

Libertatea 'n fața lumii a aprins un mândru soare,

Și-acum neamurile toate cătră dansul ațintesc

Ca un cârd de vulturi agerice cu-aripi mântuitoare

Se cerc vesel ca să sboare

Cătră soarele ceresc?

Numai voi, voi țări române, să stați vecinic în

[orbire?

Numai voi să n'aveți parte de-acest timp reformator?

Numai voi să nu fiți față la obșteasca înfrățire,

La obșteasca fericire,

La obștească viitor?

Până când să creadă lumea, fice ale Vitejiei

C'ori-ce dor de libertate, a pierit, s'a stins din voi?

Până când să ne tot plece cruda, oarba tiranie

Și la caru-i de trufie

Să ne 'njure ca pe boi!

»Voi, cari acum 31 de ani, ați stat față în față cu moartea și ați ridicat falnic capul vostru, făcând pe inamic să plece pe al său, sunteți azi oaspeții noștri cari vă admirăm și cari nu vom uita nici odată ce ați făcut pentru această țară.

La regimentul 9 de artilerie d-l general **Gigurtu** a deschis seria toasturilor rostind următoarea cuvântare frumoasă și însuflețită, ce-o reproducem după „Doljiul“ din Craiova:

»Sunt azi 31 de ani, începe d-sa, de când voi, iubiți veterani, v-ați încărcat de glorie pe câmpurile Bulgariei.

Ce eram noi înainte de război? Un mic popor, inconștient de drepturile noastre, un neam care zăcuse sute de ani în sclăvie și uitasem de gloria străbună.

Sângele vostru care a curs pe câmpul de onoare și vetele atâtor viteji cari s'au stins pe altarul patriei ne-au redat libertatea, rupând lanțurile sclăviei ne-au așezat în rândul popoarelor și ne-au cucerit stima lor chiar.

Azi ne făim că suntem militari români, cine ne vede se uită cu drag la noi. Eu mă simt mândru să zic: sunt general român!

De la Balcani la Carpați creștinătatea zăcea în sclăvie, când a sunat ora libertății, voi ați rupt lanțurile și le-ați dat tuturor libertatea.

De la Balcani la Carpați nici odată nu se va uita numele gloriosului nostru avaran, Regele Carol cel mare, Mare Căitan al Creștinătății. Nu numai în istoria noastră ci și în istoria orientului se va orbi de gloria M. Sale și a armatelor ce comandat.

Să trăiască dar viteazul nostru Căitan încă ani mulți și fericiți pentru gloria ostirei, binele țării și al neamului românesc.

Trăiască M. S. Regina, mama răniților, trăiască A. L. R. Principele Ferdinand și Principesa Maria.

Să trăiască întreaga familie regală.
(Muzica intonează Imnul Regal).

În continuare d-l general **Gigurtu** adaugă:

Să ne aducem aminte în aceste frumoase momente și de frații noștri cari azi nu se mai află printre noi: figuri mărețe ale generalului **Cerchez**, general **Haralamb**, general **Cernat**, general **Leca**, general **Cotrut**, general **Lupu**, colonel **Ene**, maior **Șupu**, căpitan **Valter Mărăcinenu** și alții, și mai ales de marea figură istorică de **I. Brătianu**, al cărui nume este scris cu litere de aur nu numai în inimile Românilor ci în acele ale tuturor creștinilor cari au suferit ca și noi.

De două sute de ani străbunii noștri, cu lăcrămile în ochi intrau în mormânt cu inima plină de durere, fără să-și poată răsbuna numele, soțiile și fiicele pangărite de păgâni.

A trebuit să vie un om ca **Ion Brătianu** care să zică: voi, fiii acestor oameni cari atât au suferit în sclăvie, voi sunteți chemați să-i răsbunați; și toți ca unul v-ați sculat, și la chemarea sa ați alergat și necruțând nimic în calea voastră ați dus faima vitejiei voastre peste țări, ați răsunat pe străbuni, v-ați acoperit de glorie, ați dat țării independența și ați făurit coroana de oțel.

Eternă dar să fie memoria acestui mare Român, căruia țara și neamul românesc îi datorază profundă recunoștință.

Iar voi, veterani, sunteți pe cât de demni de laudă pe atât de vrednici de admirare, și strângând mâna președintelui vostru vă conjur să urmați totdeauna pe calea cea bună și să insuflați fiilor voștri iubirea de Rege, de patrie și de neam.

Ura! Să trăiți veterani!

Programul serbării zilei de 24 Ianuarie.

A cincizecea aniversare a Unirii se va sărbători în România după următorul program oficial:

În seara de 23 Ianuarie, la oarele 9, va avea loc o retragere cu faleză și muzică, la care vor lua parte trupele din garnizoană.

Revărsatul zilei de 24 Ianuarie va fi salutat în Capitală cu 21 salve de artilerie.

La oarele 10 jum. dimineața se va oficia în Metropolie un serviciu religios de cântărit înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Primat, însoțit de înaltul cler, în prezența Alteței Sale Regale Principelui Ferdinand al României, încunjurat de curtea Regală și Prințiară.

Vor asista la acest serviciu religios: d. Președinte al Consiliului, d-nii Miniștrii, Președinții, Vicepreședinții și membrii adunărilor legiuitoare. Înaltele Curți de casațiune și de conturi, Academia română, Corpul profesoral, Curțile și Tribunalele, autoritățile administrative și militare, primarul Capitalei cu consiliul comunal și Camera de Comerț.

În timpul când se va cânta Te Deum toate clopotele bisericilor din București vor fi puse în mișcare.

Detășamente din toate armele cu drapelul vor ocupa curtea Mitropoliei.

După terminarea ceremoniei, Alteța Sa Regală Principele Moștenitor va primi defilarea trupelor aflate în paradă.

Toate edificiile publice vor fi decorate și iluminate.

Seara vor avea loc reprezentațiuni populare și gratuite la teatrele naționale.

În aceasta zi la oarele 10 jum. dimineața, se va oficia un serviciu religios în toate comunele urbane din țară, la care vor asista autoritățile locale.

Ziua Unirii se va sărbători în toate școlile, după programe anume, cari se vor face în fiecare localitate prin inițiativa ministrului cultelor și instrucțiunii.

Adunarea generală

a societății comercianților români din Brașov.

Brașov, 1 Februarie n.

Adunarea generală a societății comercianților români din Brașov, — s'a ținut la 18 (31) Ianuarie 1909. Din numărul total al membrilor majoritatea absolută a fost prezentă, dar fiindcă nici numărul total al membrilor nu prea e mare, n'a fost prea mare nici numărul celor prezenți.

Cu toate acestea adunarea a fost impunătoare și îmbucurătoare; din toate vorbirile și propunerile celor prezenți puteai să vezi dragostea și stima pentru această prea folositoare ramură de ocupațiune la un popor, vedeai cum membrii în cuvinte, pot să zică duioase, dădeau expresie

siune părerii lor de rău că poporul nostru așa de puțin se interesează de cariera comercială pentru a o recomanda fiilor săi drept mijloc de a trăi cinstit și chiar de a face avere.

Președintele societății, vrednicul și harnicul comerciant **I. Săbădeanu** arată în cuvântarea de deschidere, cum dela 1886 încoace, adecă dela erumperea războiului vama între țara noastră și țara românească, comercial — încât privește piața Brașovului — a dat înapoi într'un mod groaznic și cum comerțul a luat cu totul altă direcție sc. pând aproape de tot din mâinile Românilor, așa că din peste 100 de firme comerciale române abia au mai rămas 15—20 de firme.

Arată mai departe, că societatea comercianților români văzând această scădere și-a dat silința, cu deosebire începând dela 1900 încoace, a susținea și a cultiva comerțul după posibilitate prin puținele firme românești câte au mai rămas de o parte, de altă parte s'a nuzit societatea de a crește o sucrescență cât se poate de deamnă prin aceea, că a aplicat ucenici la comerț dându-le ajutor în bani spre a întâmpina speșele de instrucțiune și de întreținere. Președintele arată că în cei din urmă 9 ani de zile au fost aplicați la comerț 35 de ucenici, din cari 12 au ieșit calfe; în anul 1908 sunt aplicați la comerț la diverse firme din Brașov 11 ucenici.

Ajutoarele date până acuma ucenicilor se urcă la suma de 7120 cor.

Deodată cu comunicarea acestor date, președintele expune și greutățile, ce le întâmpină la educarea acestor elevi-ucenici, cu toată împărțirea de ajutoare.

Poporul trimite la comerț de regulă numai pe acei copii, zice președintele, cari în școală nu fac nici un spor, adecă cari pentru alte cariere nu-s nici de o ispravă, pe când, adaugă președintele, ar trebui aplicați la comerț cei mai deștepti și cei mai muncitori copii, pentru că celui talentat și harnic în comerț i-se deschide lumea întreagă spre a se îmbogăți pe sine și întreg neamul său.

Arată și alte scăderi cari se pun în cale creșterii celei adevărate pentru comerț a elevilor, așa de ex. e o mare scădere, că stăpânii ucenicilor îi ocupă pe cești din urmă prea mult timp cu lucruri cari nu se țin de comerț; iar după ce i-a slobozit de calfe, nu mai vor să-i țină în boltă măcar un an de zile spre a-le da ocazie să se formeze și perfecționeze sub îngrijirea fostului său stăpân.

Toate aceste momente vi-le împărtășesc, domnilor! zice președintele, numai pentru-ca fiitorul comitet al societății să fie orientat în procedura sa, cu deosebire însă să știe de ce să se ferească în activitatea sa și pe sine și pe ucenic, și cum și unde să-și folosească mijloacele materiale și spirituale spre a-și ajunge scopul, care nu este altul decât a face stâlpi puternici din copiii neamului nostru românesc pentru învârtirea comerțului și pentru desvoltarea aceluia.

Adunarea a primit vorbirea președintelui cu entusiaste urări de »să trăiască președintele.«

După ce președintele cu aceste cuvinte instructive, pline de dragoste pentru cauză și neam, declară ședința deschisă, secretarul societății, avocatul **I. Lengeru** citește raportul comitetului despre activitatea acestuia în decursul anului 1908.

Causele mai însemnate de cari s'a

ocupat comitetul au fost pertractarea și resp. opinionarea asupra proiectului celui nou de lege industrială, legea despre procedura comercială și legea despre odihna dominicală.

Asupra tuturor acestora comitetul societății a discutat sub conducerea camerei comerciale în societate cu celelalte 2 gremii comerciale din loc și a făcut propuneri subșternându-le la locurile competente spre considerare, când proiectele vor ajunge a fi acceptate ca lege definitivă.

Afară de acestea raportul arată că spiritul comercial s'a cultivat între membrii și prin întruniri sociale.

Mai însemnată decât toate este minuțioasa îngrijire de așezarea elevilor la comerț, cu deosebire însă îngrijirea de elevi după ce au fost așezați la stăpân. În continu contact din partea membrilor comitetului cu deosebire din partea președintelui, cu șefii și chiar și cu elevii plăsați: — controla continuă în privința purtării elevilor la șefii resp. în negoț; controlă în privința frecventării școlii comerciale de seara, a oarelor de religie la un catichet întreținut de societatea comercianților anunit numai pentru elevii dela comerț, — controlă în privința frecventării bisericii din partea elevilor-ucenici dela comerț. Pe baza rezultatului acestei controale comitetul la finea fiecărui an școlar a întrunit pe toți elevii dela comerț, le-a examinat atestatele și după merit i-a premeiat adresându-le cuvinte de îmbărbătare cu dragoste părintească, »numai pentru a îndemna la străduință și fapte bune pe băieți« zice raportul, dar și pentru a-i apropia de societate, arătându-le, că deși sunt străini și în pozițiune inferioară după ocupațiunea lor, totuși e cineva, care se uită cu drag și la această ocupațiune a lor, prin ceea-ce se nobilitează toată ființa elevului, dar și dacă nu s'ar nobilita, cel puțin e ferită de a se sălbătăci.

După acest raport adunarea exprimă on. direcțiunii a institutului »Albina« din Sibiu adâncă mulțumită pentru încurajarea ce i-o dă trimițându-i și în 1908 un ajutor de 100 cor. pentru creșterea ucenicilor dela comerț și decide asupra unor ajutoare ce cad în sfera sa de competență, trecând apoi la primirea raportului casei, care se citește în întreg cuprinsul său de cassarul societății d-l comersant **N. Dușoiu**.

Socotilele anului pe 1908 purtate de cassar, examinate și aflate de corecte de comisia comitetului, arată că atât venitele cât și cheltuielile au fost în consonanță cu bugetul stabilit de adunarea gen. adecă la înțrări 2369 cor. 18 fl. la Esiri 1460 cor. 41 fl. prin urmare s'au încheiat cu un prisos de 908 cor. 77 fl.

Starea averii societății la finea anului 1908 face 39,120 cor. 77 fl și se cuprinde în hârtii de valoare depuse la institutul de credit și economii filiala »Albina« în Brașov.

Adunarea esmite o comisie de trei, care stante sesiune examinează și socotilele și starea averii și raportează apoi, că le-a aflat perfect corecte, din care cauză recomandă primirea lor și darea absolutului, ceace adunarea și primește.

După acestea comitetul vechiu depune mandatul, iar adunarea pășeste la alegerea comitetului nou pe anii 1909, 1910 și 1911. Înainte de alege președintele comunică adresa d-lui **Dr. N. Ve-**

Până când în țara noastră demonii tot să

[Domnească
Nu sunteți sătui de rele, n'ați avut destui stăpâni?
La arme, surori, la arme, faceți lumea să privească
Pe câmpia Românească
Cete mândre de Români!

Sus, surori de acelaș nume, iată timpul de frație!
Peste Molda, peste Milcov, peste Prut, peste

[Carpați,
Aruncați brațele voastre, cu-o puternică mândrie,
Și de-acum pe veșnicie,
Cu toți mâinile vă dați!

Hai surori de-acelaș sânge! hai pe veci într'o unire,
Libertate-acum sau moarte să cătați să dobândiți.
Pas de-acum, lumea vă vede... Pentru a patriei iubire,
Pentru-a mamei desrobire
Viața voastră vă jertfiți!

Fericit acel ce calcă tirania sub picioare!
Care vede 'n a lui țară libertatea re'nviind
Fericit măreț acela, care sub un falnic soare!
Pentru Patria sa moare
Nemurire dobândind.

(evocând umbrele trecutului.)

(Chemând pe cei ce cu adevărat simțiau într'ânșii flacăra dragostei nețărmarite pentru Unire și pentru înălțarea celor două țări surori.)

Suflete de foc, luceferi ai iubirii de moșie,
Ce vedeți în visul vostru slava și norocul ei,

Dacă arde în voi iubirea, strajă stați aici, să vie
Duhuri sfinte să vă 'mbie,
Ca să fiți odată zei.

(Apar luptătorii Unirii, unul câte unul, prin amândouă laturile din fund și s'apropie de țările robite cu ochii cătră Ingerul Deșteptării Naționale.

Dintr'o parte intră **Cuza**, **Alexandri**, **Kogălniceanu**, **Negri**, din alta **Eliad**, **Bălcescu**, **Brătianu**

Cei din Moldova apar din latură a aceleia ce reprezintă pe Moldova încătușată și cei din Muntenia din latură potrivnică.

Ei vin în ordinea următoare: **Cuza**, **Eliad**, **Alexandri**, **Bălcescu**, **Kogălniceanu**, **Brătianu**, **Negri**.

Fiecare cum intră rostește cătră Ingerul Deșteptării „Am venit“; iar Muntenia și Moldova pe rând, spun tare cu o făcăre de bucurie în ochi, numele celui ce a intrat în scenă. Muntenia pe a luptătorilor munteni, Moldova pe a celor moldoveni.

Toți luptătorii apar înfășurați în albe mantii clasice (togă), descoperiți și purtând în mână semnul simbolic ce i-se potrivește; poezii: lira, scriitorii: pana, oamenii politici: un pergament desfășurat, **Cuza** numai o spadă.

În tot timpul apariției, melodramă la orchestră).

INGERUL.

(după intrarea celui din urmă, cu ochii în slavă.)
Umbre sfinte ale țării, duhuri voi biruitoare,

Coborți din slava voastră

(arătând pe Muntenia și Moldova.)
în adâncul nopții lor...

Foc în inimă să puneți

(arătând pe luptătorii Unirii)
f ilor ce văd în soare
Crescând a puterii floare,
Ca să rupă lanțul lor.

(Umbrele apar din lături într'un plan din față, pe rând, întocmai ca luptătorii de mai înainte. Au înfășurare de fantome. Sunt înfășurați în pânze albe fulgerătoare, cu colfuri de lumină pe cap...)

UMBRA LUI MIRCEA.

(intrând din stânga)
(cătră luptătorii din jurul țării înlănțuite)

A coborât din Vecinicie
Birutorul la Rovine,
Tăiați drum larg de libertate
În viitorul care vine.

UMBRA LUI ȚEPEȘ.

(din dreapta, la fel)

Sunt Țepeș, brațul ridicăți-l
Să tremure de spaimă, ura
Ce cască gura ca o flară
Să sfășie în dinți flamura.

UMBRA LUI ȘTEFAN.

(din stânga)
Sunt Ștefan, inima să ardă

Și pala 'n mână să scântee,
C'atunci acvilele pe steaguri
Așa bătute n'au să steie,
Tăind văzduhul or să sboare
Pe drumul sfânt al biruinței,

UMBRA LUI NEAGOE BASARAB.

(din dreapta)
Sunt Neagoe, în suflet crească
Duioasa floare a credinței
Ce 'ncunură cu slavă sfântă
În vremuri vechi pe toți străbunii.
Când țara o puneau la cale
În razele de foc a lunii
Ce pătrundeau prin vechi ceardacuri
În strămoșești palate.

UMBRA LUI MATEI VODĂ.

(din stânga)

Cu 'nțelepciune și cu spada
Veți dobândi a voastre toate,
Matei cucernic glas înaltă:
Dați vânturilor pradă, ura.

UMBRA LUI TUDOR VLADIMIRESCU.

(din dreapta)

Și Tudor strigă: dați-i mânei
Hamgerul morții și flamura.

UMBRA LUI RADU CEL FRUMOS.

(din stânga)
Am coborât și eu cu Rareș.

cerdea, care se roagă a nu mai fi ales în comitet, pentru că din cauza altor ocupațiuni nu-și poate împlini obligămintele împreunate cu această funcțiune.

Luându-se această adresă în considerare, se alege în Comitet prin votare cu țedule, următorii membrii: Președinte: I. Sabadeanu; vice-președ.: I. Bidu; controlor: I. Ciurcu; secretar: I. Lenger; membrii: Nic. Dușoiu, Iosif Oncioiu, Nic. Grădinaru, Ilie Savu, I. Avrigeanu, Florea Pernea.

Imediat după alegere se ia în desbatere bugetul pe anul 1909 și se acceptază, la intrări cu 3031 cor., la eșiri cu 2031 cor., prin urmare cu un prisos de 1000 cor., cu care să se cumpere hârtii de valoare și să se adauge la fond.

De membrii noi în senzul statutului s'au însinuat a fi primiți domni: Teodor Spudercă, Diamandi Steriu și Ios. Oncioiu. Adunarea îi primește cu nesfârșite: »bine ați venit, să trăiți«.

La punctul proxim d-l Sabadeanu face propunerea, de a se da ajutoare pe viitor numai la elevi-ucenici cu 3 clase gimnaziale sau reale ori 2 cl. comerciale; mai departe, ca șefii să aplice pe ucenici numai la afaceri de negoț și după ce i-a scos cafele să fie obligați a-i ținea ca cafele cel puțin încă 1 an, în afaceri lor pentru perfecționare. Adunarea transpune aceste propuneri la comitet cu exprimarea dorinței: să se ia în considerare cât se poate.

În fine adunarea încheie ședința cu un act de umanitate, decidând a contribui pentru Italienii nenorociți din cassa societății douăzeci de coroane.

Astfel deși puțin, dar plin de însuflețire și cu cele mai bune speranțe pentru viitor, s'a încheiat adunarea gen. de ast an, a comersanților români din Brașov.

Un amic al societății.

STIRILE ZILEI.

— 22 Ianuarie v.

Maj. Sa Monarhul va veni pe la mijlocul acestei luni la Budapesta.

Viriliștii din comitatul Clujului. În comitatul Clujului, dintre Români mai multă dare plătesc următorii: Dr. Ioan Popescu, adv. în Reghinul-săseș; George Popa, comerciant în Sebeșul-mare; Ioan Dan, medic de cerc în Moci; Ioan Moldovan, propop în Cătina; Dionisiu Șimon, proprietar în Sângeorzul-român; Dr. Victor Moldovan, adv. în Moci; Dr. Andrei Pop. adv. în B-Huedin; Dr. Eugen Bran, adv. în Teaca; Aurel Poruțiu, preot în Dezmir; Dr. Simeon Tămașu, adv. în Hida; Pompeiu Botezan, comerciant în Șarmașul-mare; Ioan Leoca, propr. Sâmbotelecul de câmpie; Ioan Hossu, preot în Milașul-mare; Nicolae Domșia, propr. în Giurfalău; Teodor Iustian, medic în Sânpetru și Alesandru Lupan, preot în Silivașul-de-câmpie.

Roosevelt cetățean de onoare al Romei. Ziarele din Roma fac propunerea ca orașul Roma să-l aleagă pe Roosevelt cetățean de onoare al său, drept recunoștință pentru dragostea cu care a venit în ajutorul victimelor din Sudul Italiei.

Statistica meseriilor în România arată că în toată țara sunt 127,841 meseriași. Dintre aceștia 106,501 locuiesc în comunele urbane și 21,340 în comunele rurale. Proportia la sută între urbani și rurali este cea următoare: 83,31% pentru urbani, 16,69% pentru rurali. Împărțiți pe națio-

nalități, meseriașii prezintă situațiunea aceasta: Români: 58,979 urbani, 14,756 rurali. Evrei: 22,361 urbani, 2,823 rurali. Alte naționalități: 25,166 urbani, 3,761 rurali. După proporție la sută sunt: Români: 79,99% urbani, 20,01% rurali. Evrei: 88,79% urbani, 11,21% rurali. Alte naționalități: 87% urbani, 13% rural.

Mișcare în corpul diplomatic român. Din București se anunță că în scurt timp se va face în corpul diplomatic român următoarea mișcare: D-l C. Nanu, delegatul României în comisiunea europeană de la Gurile Dunărei, va fi numit ministru plenipotențiar la Roma, în locul d-lui Fleva. D-l Duiliu Zamfirescu, secretarul general al ministrului de externe va fi numit în locul d-lui Nanu. D-l C. Diamandy, directorul afacerilor politice din ministerul de externe va fi numit secretar general al ministeriului. D-l Eugen E. Stătescu, secretar al legațiunei române din Petersburg va fi numit director al afacerilor politice din minister. Locul de agent diplomatic în Sofia va continua să rămână vacant, până ce puterile vor recunoaște noua stare politică a Bulgariei.

Cununie. Cornelia Maftiu și Ion Gola ne anunță serbarea cununiei lor, care se va ținea la 14 Februarie n. 1909, la 3 oare d. am., în biserica gr.-cat. din Homorod. Homorod—Feiurd, Ianuarie 1909.

Militare. Toate acele familii cari dovedesc, că întreaga lor subsistență depinde în mod exclusiv sau cel puțin în cea mai mare parte de câștigul unui soț, fiu sau frate, care de prezent e reținut peste timpul normal ca soldat în rezervă, au dreptul la unele rebonificări, ajutoare, din partea statului. Pentru fiecare membru al familiei lipsite plătește statul pe zi câte 69 fileri, pentru întreținere, și câte 34½ fil. pentru chirie acelor familii, cari sunt avizate a locui în case streine cu chirie. Câte jumătate din ambele ajutoare se socoteste pentru copiii cari nu au împlinit etatea de 8 ani. — Suma totală a ajutorului nu va putea trece însă peste câștigul zilnic ce ar fi avut cel reținut în armată, considerând indeletnicirea și împrejurările locale. — Toți cei interesați să se înștiințeze la oficiul pretorial respectiv. — (>Munca.<)

20 ani dela moartea arhiducelui Rudolf. Cu ocazia împlinirii de 20 ani dela moartea moștenitorului tronului austro-ungar, arhiducele Rudolf, împăratul Wilhelm al Germaniei, a făcut o vizită ambasadorului austro-ungar la Berlin, Szoreny-Marich. Împăratul a petrecut un cias și jumătate la reprezentantul Austro-Ungariei, exprimându-și regretele pentru moartea nenorocitului arhiduce.

Sfășiat de un porc sălbatic. Din Cormeiu (comitatul Aradului) se scrie următorul caz de tot rar: în 27 Ianuarie n. un servitor la un mare proprietar de pământ a voit să dea de mâncare la vite. Pentru acest scop a luat o furcă de fier cu care avea de gând să ridice paie dintr'o clăie mare ce era în curte. Când omul împlântă furca în paie, aceea s'a împlântat tocmai în spatele unui porc sălbatic, care era ascuns în paie. — Fiara sălbatică se aruncă infuriată asupra omului, pe care tot l'a sfășiat. Nefericitul om a trăit numai 6 ciasuri după această grozavă întâmplare. Prin moartea lui a lăsat șase orfani și o văduvă întristată.

Din Ungra ni-se scrie: În presara de ajunul Botezului a fost în comuna Ungra

o reprezentațiune teatrală dată de tinerimea română sub conducerea tânărului Valeriu Roșca student de clasa VIII gimn. și cu concursul d-lui învățător Gheorghe Andron, în sala de dans a bis. luterane. Reprezentațiunea a fost foarte succasă. S'au jucat piesele »Cinel-cinel«, »Țăganul la cătane«, »Tândală și Păcală« în care s'a distins mai ales conducătorul Valeriu Roșca și studentul de cl. VII Dionisie Bucur, precum și ceilalți toți. Au jucat peste așteptarea publicului, fiind cu căldură aplaudați. A produs mult haz în deosebi »Țăganul la cătane«. După teatru a urmat dansul până în zorile zilei. Public foarte numărös, în cât nu mai încăpea în sala cea mare, Români și Sași. Venitul a fost de 140 cor., din care detragându-se spesele de 100 cor. a rămas venitul curat de 40 cor., care s'a și depus parte la bis. parte spre augmentarea bibliotecii școlare.

Suprasolviri au incurs dela următorii domni: Sofron Roșca funcționar la Albina 3 cor., George Bucur paroch, Crihalma 2 cor. Gheorghe Taflan notar, Crihalma 2 cor. Aposch comersant Cohlalm 2 cor.

>Concordia< Reuniune gr. cat. din Oravița-rom. Invită la producțiunea ce o va aranja Duminecă la 7 Februar st. n. 1909 în sala d-lui Iosif Nedeci din loc, sub conducerea d-lui învățător Ioan Bogdan.

Pompierii voluntari brașoveni aranjază în 20 Februarie 1909 în sala de concerte Redoute, în folosul fondului de ajutorare al pompierilor voluntari o serată cu dans împreună cu piese humoristice. Musica întreagă orășenească va delecta publicul în uniformă de pompieri. Inceputul jum. 8 oare sara. Suprasolviri se primesc cu mulțumită.

Entuziasmul rășboinic din sudul Bulgariei. Din Filipopol se anunță, că în toată Rumelia Orientală domnește o însuflețire de nedescris. În orașele Starazagora, Harmanlii, Kazanlăc, etc. se țin întruniri publice, prin cari se îndeamnă populația la războiu. Toată lumea reclamă începerea luptei cu Turcii.

Lupta contra tuberculozei. D-l Al. Djuvara, ministrul de industrie al României, a depus alaltăeri pe biroul camerei proiectul de lege, prin care se cedează gratuit societății pentru combaterea tuberculozei în România, un teren de 10 hectare la Tekir-Ghiol.

Concert în cafeneaua Elite. În favorul victimelor dela Messina, se va da astăzi seară un concert în cafeneaua Elite. Inceput la 8 seara. Intrarea 40 bani.

Instrucțiunea militară obligatoare introdusă în școlile primare și secundare de băieți din România, în puterea legilor din 1906, a pricinuit multe neajunsuri învățământului. Ministrul instrucțiunii publice din România, d-l Sp. Haret, a depus deja pe biroul camerei un proiect de lege prin care se abrogă legea privitoare la instrucțiunea militară în școli. Proiectul adică voiește să desființeze militarizarea învățământului. Ministrul, în espunerea sa de motive, arată relele izvorâte din militarizarea școlilor, zicând că trebuie făcută deosebire între instrucțiunea militară în școli și între »militarizarea învățământului«, adică punerea învățământului sub dependența instructorilor militari, cari nici nu pot avea chemarea de-a crește copii, (acestor instructori militari nu li-se cer alte cunoștințe, decât trei clase primare și nu

sunt puși sub autoritatea ministrului de instrucție, ci sub autoritatea ministrului de războiu) prin urmare trebuie luate precauțiunile venite. Privitor la școlile normale de învățători (identice cu preparandiile noastre) ministrul cere organizarea militărească, restabilindu-se o lege dela 1896, cu scop ca normaliiștii să poată fi utilizați pentru instrucțiunea militară, și pentru trebuințe militare.

Cununii: Domnul Dumitru G. Bănuțescu și D-șoara Eleonora I. Comșa își vor serba cununia lor religioasă Duminecă în 25 Ianuarie st. v. (7 Februarie st. n.) 909, la oarele 12 din zi, în biserica veche a Sfintei Adormiri din Turcheș. Nuni: D-nul Dumitru și Paraschiva Bereu.

— Domnul George I. Eftimie și D-șoara Ana Nan își vor serba cununia lor religioasă Duminecă, în 1 (14) Februarie 1909 la oarele 12 din zi, în biserica română gr. or. din Râșnov. Nun: Domnul George Steniloiu.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuiri:

Cu lista de colectă nr. 82. (Colectant Petru Savu cl. VIII g.) Donatori:

N. N. 1 cor. Ioan Petruțescu 2 cor. Nicolae Stircu, Doroga Petru, Doroga I. Durgu, Ioan Vlad, Ioan Voina câte 1 cor. Saveta Muntean 3 cor. Savu Muntean 4 cor. toți din Pricaz Orăștie. Sabin Savu 3 cor. Emilia Savu 2 cor. toți din Vale, Săliște. Vasilie Langa (Dârlos) 1 cor. Nicolae I. Popa, Ioan Androne, Ioan I. Popa, Jan Marta, Petru I. Savu, Ioan S. Marta, Nicolae Savu. George Flores, Ioan I. Savu câte 1 cor. Savu M. Savu 1-20 cor. George Timariu 60 bani. Petru Todoran 40 bani. Zăchiu Savu, Silvia Savu, Ioan Darnic, Jugen Savu, Maria Savu, Ana Savu, Salaia Savu, Petru N. Savu câte 20 bani; oți din Pianul inf. (Sebeșul săseș). Petri I. Savu (America) 20 bani. Suma totală 34 coroane.

Cu lista de colectă nr. 75 (Colectant: Dimitrie Manu cl. VIII g.)

»Țibleșana« (institut de credit), 5 r. Simion Moldovan, Eufrosina Moldovan 1-50 cor. Irina Vidican, Sofia Manu 1 din Caianul-mic câte 1 cor. Suma tot 10 cor.

Cu lista de colectă nr. 104. (Colectant Matei Tarcea cl. VI. g.)

Banca »Cârțișoarea« 10 cor. Tăna Tarcea econom, George Tarcea econom câte 2 cor. Matei Tarcea, Petru Tarcea Ioan Stoica, Ioan Băurenciu, Zăfilu Barciu, Nicolae Oana câte 1 cor. Ioan Șiaș 20 bani; toți din Streza Cârțișoara p. u. Also-Árpás. Eugen Savu, Vale p. u. Săliște 20 bani. Maria Loga, Brașov 40 bani, Suma totală 20 cor. 80 bani.

Primească generoșii donatori sincerile noastre mulțumite. — Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.

Pentru prăsila de vite rassa »Pinzgau« curată. Din Pianul-român ni se scrie: Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«, precum se știe, dăruiește de un timp încoace câte unui membru al reuniunii în aproape fiecare an câte o vițea rassa »Pinzgau« curată, și aceasta cu scop de a răspândi printre cultivatorii de vite acest soi mult superior vitelor noastre. Până acum au fost dăruți cu câte o asemenea vițea membrul reuniunii George Bratu. ec. în Tilișca, Petru Sopa ec. în Fofeldea, Ioan

UMBRA LUI RAREȘ

(din dreapta)

Cu Rareș Radu.

(cătră luptătorii, cu avânt)

Hai luptați!

UMBRA LUI RADU.

(la fel)

Rupeți cătușele robiei.

UMBRA LUI RAREȘ.

Un paloș trageți și tăiați...

(La îndemnul umbrelor fața luptătorilor ia o căutătură eroică. Se simt înflăcărași.)

KOGĂLNICEANU.

(cu avânt, cătră umbro)

Al vostru glas ne 'nsuflețește
Lumina voastră ne aprinde...
Și brațul ni se întărește,
De suflet aripi ni se prinde.

ALEXANDRI.

De arătarea voastră dulce
Se umple mîntea de lumină;
Un zeu se face fiecare.
Și slava toată i-se 'nchină.

CUZA.

(eroic)

Vom rupe lanțul de robie
Și steagul fulgera-va 'n vânt
Și săbii vor scelipi în soare
Și munții-om sgudui de cânt.
Iar când cătușa s'o desprinde
De mîna țarilor robite,
De-o fulgera în ea un paloș
Și stîncile vor fi sdrobite.

MUNTENIA.

Veniți!

(nebună, cu înflăcărare cătră luptătorii)

MOLDOVA.

(la fel)

Veniți luceferi mîndri,
Voi inimi mari, biruitoare

MUNTENIA.

Frângeți cătușele robiei

MOLDOVA.

Ne dați al libertății soare

(Luptătorii se reped la ele să le ridice. Cuza taie lanțurile și înalță flamura.)
O clipă se întunecă. Sgomot. Ingerul Deșteptării naționale,

apoi Umbrele trecutului și luptătorii Unirii dispar în clipa de întuneric.

Lumină mare apoi, Muntenia și Moldova fără lanțuri, cu flamura în mîna fiecare, se privesc cu seninătate. În fund codrul frumos.)

MUNTENIA.

(dând mîna Moldovei.)

Hai să dăm mîna cu mîna
C'avem inimă română,
Să 'nvărtim hora frăției
Pe pămîntul României!

MOLDOVA.

Iarba rea din holde piară
Piară dușmânia 'n țară!
Între noi să nu mai fie
Decât flori și omenie.

MUNTENIA.

Hai, Moldovo, hai vecino,
Vină să te prinz cu mine
Și la viață cu unire
Și la moarte cu 'nfrățire!

MOLDOVA.

Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi și la dîrere;

Unde-s doi puterea crește
Și dușmanul nu sporește,

MUNTENIA.

Vezi, suntem tot de-o mamă
De-o făptură și de-o seamă,
Ca doi brazi într'o tulpină,
Ca doi ochi într'o lumină.

MOLDOVA.

Amândouă avem un nume,
Amândouă o soartă 'n lume.
Soră-ți sunt... a noastre-s toate,
În noi două un suflet bste!

MUNTENIA.

Hai... să vadă sfîntul soare...
Căntro zi de sărbătoare...
Hora noastră cea frățească
Pe câmpia Românească!

MUNTENIA.

Pădurea din fund izbucnește
în cântec de privighetoare, apoi
s'aude fluierul dulce al unui păsător.
De sub corturile de flori ale
codrului răsar flăcăi și fete în
măndru port al nostru și înșirându-se
în fața joacă cântînd
sfînta Horă a Unirei, în vreme
ce sub cîrștile din codru fugăresc
prin fund, zâne frumoase.

(„Albina“)

Cloaje, propr., în Boița, Nicolae Iosif, inv. în Aciliu, Ioan Stănuț, ec. în Ilmbav, Ioan Manta, paroh în Gurarului și Simion Grădinar, notar în Săcădate. În anul 1908 acest dar a fost hotărât a se da unuia dintre membrii cu locuința în comuna noastră Pianul-român. Comitetul central amintit a cercetat zilele trecute primăria noastră să binevoiască a face în acest scop sortirea între membri. În 22 Ianuarie c. toți membrii Reuniunii amintite s'au prezentat în cancelaria comunală, unde în prezența membrilor primăriei comunale, s'a făcut tragerea la sorți, și fericitul eșit la sorți a fost vechiul membru al Reuniunii Vasile Dura, inv. pensionat, care a subscris un act de învoiere, încheiat între dăruit și între comitetul Reuniunii, conform căruia dăruitul a primit îndatorirea de a ține vițeaua pentru prăsilă, de a o supune la toate îngrijirile dorite și a o întreține cu nutreț bun și îmbelșugat; de a îngriji mai departe ca la timpul său să obțină dela vițea prăsilă curată »Pinzgau« și de a pune la dispoziția Reuniunii primul vițel sănătos din prăsilă vițelei. I.

AVIZ. Dama, care Miercuri seara după proba de »Romană« ținută în sala albastră a redutei orașenești, din greșală a schimbat galosii, luând unii provăzuți cu inițialele E. L., e rugată a depune acei galosi la Redacția ziarului nostru, unde se află ai danșii.

»Călimdarul Minervei« e'un conținut foarte bogat și ilustrațiuni multe și frumoase se poate procura prin »Librăria Gazetei« cu prețul de 1 cor. 25 fileri plus 10 bani porto.

Din Poiana Mărului.

I.

(Câte-va date statistice și culturale despre Poiana-Mărului. Corul în biserică a doua zi de Crăciun a anului trecut).

Comuna Poiana Mărului este una dintre cele mai impopulate din comit. Făgărașului, căci numără la 2400 de suflete, dintre cari toți Români. Are 2 preoți, 3 învățători, cu o școală ca tehnică neescepționabilă și poate că este cea mai coresponsătoare din întreg comitatul și chiar și ca instrucțiune. Are notar de român și 3 neguțatori (cărciumari) earăși români băstinași, cari în privința vânzării articulelor de consum le putem procura dela ei aproape cu prețurile de Brașov. Ear în privința băuturilor, cu deosebire ce privește vinul, și-a eluptat de azi de zile cel dintâi renume nu numai în întreg comitatul Făgăraș, ci chiar în întreg colțisorul țării Băsei, căci antreprenorii sunt oameni și de gust, tocmai ca și neguțatorii iscușiți, cari caută a satisface gusturilor și pretensiunilor clientelei provăzându-se cu mărfuri bune și alese, ear vinul îl aduce cu vagonul de pe la Miercurea și Răhău cum e zicala »să tot beai că nu îți rău«. Ear Poenarii sunt oameni veseli și ospitali și în satul lor nu lasă pe oaspe să plătească, zicându-i îndatoritor »în satul meu ca oaspe nu plătești«.

Ca intelect comuna P. M. deși nu se poate mândri cu multă inteligență, totuși privim cu încredere în viitor văzând succesele și viitorul comunei în cei 7-8 tineri cari cercetează partea cea mai mare din ei încă gimnaziul, iar unul teologia din Sibiu. Și avem speranță că dragostea de meserii va prinde tot mai adânci rădăcini în pătura poporului.

Pe lângă multele calități bune ale Poenarilor fost-au și neînțelegeri și desbinări între conducători, dar Poenarii și-au strâns șirurile și-au oprimat patimile, și-au înfrânat pornirile, dând uitării cele trecute și conștii de datorințele lor de conducători, s'au apucat de lucruri bune și adecate:

La apelul unui membru dintre inteligență, deja la primul signal s'a adunat toată inteligența din comună și ne-am constituit provizoric în reuniune de cântări, alcătuiind un cor bisericesc, precum și darea unei reprezentări teatrale împreună cu cântări și declamațiuni. Iar pentru instruirea corului, făcându-se apel la Onor. comitet parohial, acesta a și avansat suma de 420 coroane pentru procurarea unui pianin ca astfel instrucția corală să se facă mai ușor și cu toată precisiunea.

După o muncă foarte încordată de câteva săptămâni, a doua zi de Crăciun, adică 26 Dec. 1908 a cântat corul mixt pentru prima dată în sfânta biserică după liturghia lui Tim. Popoviciu.

Au fost momente înălțătoare de elevațiune sufletească; primele acorduri, primele răspunsuri ne-au estaziat! Succesul peste tot a fost atât de perfect, încât tot publicul era pătruns de un curent de evlavie, care ne-a emoționat până la lacrimi.

La fîntul sfîntei liturghii părintele M. Micu în cuvinte foarte sentimentale

și înduioșat până la lacrimi arată însemnătatea cântărei și influința ei cultivatoare și edificatoare ce o are atât asupra individului cât și asupra popoarelor și că este timpul suprem să ne deșteptăm din amorțeală, să cultivăm cântarea bisericască, căci și poporul nostru așteaptă inovațiuni, simțurile i-se rafinează și nu-l mai mulțămesc cântările vechi bisericesti cântate de câte un dascăl bătrân și fără școală și fără glas, ci poporul aude și cetește că în cutare și cutare loc se cântă în 4 voci etc. și cântările corale bisericesti sunt un imbold de atracțiune către cercetarea sfîntei noastre biserici.

Arată mai departe că se impune și cultivarea cântărilor noastre profane, cari formează o comoară neprețuită a poporului nostru și că este un păcat strigător la cer a lăsa această bogăție națională neingrijită și nepăzită, căci streinii și așa invidioși de aceste tesauri caută a ni-le răpi. În fine declară că intruparea ideii corale și realizarea ei a fost un ideal al lui încă din juneți și văzându-se și realizată își exprimă mulțămirea sufletească ce o are. Mulțămeste coriștilor pentru jertfele aduse până acum. Mulțămeste dirigentului corului d-lui învăț. Nicolae Garoiu, care a prestat cea mai mare jertfă și pe toți îi conjură că orice obstacole, piedeci, greutăți și intrigi să nu fie în stare a disolva această societate cu un scop atât de sublim.

Poporul a erupt în strigăte de »să trăiască« la adresa coriștilor și dirigentului său.

După eșirea din sf. biserică pe fețele tuturor se vedea o îngrijorare deosebită, căci se pregăteau toți pentru producțiune, parte ca diletanți, fiind îngrijiți de rolurile concrete. Parte ca spectatori, iar între inteligență era și mai mare zarvă căci își așteptau flește-care oaspeți iubiti, rude și prietini spre a-i putea primi conform tradiției locale.

(Va urma.)

ECONOMIE.

Cum să stărpim râia (cuscuta) din luțernă și trifoiu?

— O prelegere populară economică. —

(Urmare.)

5. Dacă nu se încrede cineva în negustorii din comuna sau orașul mai de aproape, să comande sămânța de trifoiu sau de luțernă deadreptul dela o firmă mare din țară, care are un renume în această privință și care caută, ca să-și tindă și pe mai departe bunul nume ce l'a câștigat; deci acesta îi va trimite și sămânță bună!

Ca să nu coste mult transportul, e bine să se întovărășiască dintr'o comună mai mulți inși și să comande împreună un sac de 50—100 kgr., sau de cât au lipsă! Comanda se face pe o corespondență de 5 fileri și se cere să se trimeată sămânța pe numele unuia din cei ce comanda și să se trimeată cu rambursă; adecă banii pentru sămânță împreună cu cheltuelile de împachetat și transport se plătesc la postă sau la gară, după ce a sosit sămânța, înainte de a se scoate!

E bine să se grăbească cu comanda și cu cel puțin 2 săptămâni înainte de sămânatul trifoiului sau a luțernei să se comande sămânța!

Intre alte firme de sămânțe, loc de frunte și-a câștigat firma Mauthner din Budapesta.

Din cele ce v'am spus până acuma cred, că fiecare dintre d-voastră ați înțeles, că trebuie să ne dăm mare silință ca să sămânăm sămânță de trifoiu și luțernă curată și fără cuscută și să fim cu mare grijă, ca să nu fim înșelați de nimenea, cumpărând trifoiu cu cuscută! De altfel ne stă într'ajutor într'aceasta însuși statul cu legea din 1894 art. XII §. 51 și art. de lege XLVI § 3. după cari e pedepsit cu pedeapsă până în 600 cor., acela care vinde sămânță de trifoiu sau luțernă cu cuscută! Așadar vedeți, că în această privință legea este cât se poate de aspră!

Mă veți întreba care-va dintre d-voastră, că oare cum să poate apăra omul să nu cumpere trifoiu cu cuscută? Și cum poate se aple, că oare între sămânța de trifoiu sau luțernă cumpărată dela negustor nu e și sămânță de cuscută? Ca să vezi, că e curată oare sămânța de trifoiu sau luțernă, nu ai decât să

trimeți din ea o jumătate (1/2) de kilogram la un institut de cercetare a semințelor. Astfel de institute sunt mai multe: în Budapesta, Magyar-Óvár, Keszthely, Cașovia, Debrefin și Cluj! Cei din Ardeal trebuie să trimeată la institutul din Cluj la adresa »Magvizsgáló állomás, Kolozsvár«! Impreună cu 1/2 de kgr. de sămânță trimeți o scrisoare, în care trebuie scris, că vrei să știi, că e curată sămânța sau are în ea și cuscută! În decurs de 24 de oare vine răspuns dela institut, că e curată sămânța sau nu! Pentru toate acestea nu trebuie plătit nimica.

Cum stărpim cuscuta dintre trifoiu?

Cu toată grija, ce o avem însă, să poate întâmpla, ca tot să rămână printre sămânța de trifoiu sau luțernă și sămânțe de cuscută, mai multe sau mai puține, cari sămânate fiind răsar cu toatele! Să poate întâmpla, că chiar de vom fi dat la ciur sămânța de trifoiu, tot să mai rămână vre-o câteva sămânțe de cuscută lipite de vre-o bob de sămânță de trifoiu. Aceste semințe de cuscută sămânate fiind răsar și astfel ne pomenim că vedem printre trifoiu mai multe sau mai puține vetre cu cuscută! cu toate că noi credeam, că am sămânat sămânță curată! De aceea nimenea să nu fie prea încrezut, că nu are cuscută între trifoiu sau luțernă, până nu merge să vadă cu ochii, că e sau nu e! Cu o săptămână, cu două sau chiar și cu trei săptămâni înainte de coasa dintâi să meargă fiece și să cerceteze cu deamărunțul întreaga holdă de trifoiu și unde va vedea vatră sau și numai vetrișoară cât de mică de cuscută prin trifoiu acolo să puie un semn oarecare; implântă un lemn, o nuia sau trestie în pământ, ca să știe unde e cuscuta! După aceea trebuie să se apuce și să stărpiască cuscuta cu totul!

Vă rog să fiți cu băgare de seamă la un lucru! Multe sfaturi am auzit, ba am și cetit, cum s'ar putea stărpi cuscuta, fără să stricăm și din trifoiu. Aceasta însă nu se poate, deci așa-ceva nici să nu credeți! Mai bine se poate stărpi cuscuta în felul următor:

Întâiu de toate trebuie însemnate — cum v'am spus — locurile cu cuscută! După aceea ne uităm bine cât de departe s'au întins jur împrejur firele de cuscută și înarginea vetrei de cuscută cu un pas bun mai înafară jur împrejur o însemnăm cu bețe sau cu trestie! După ce am însemnat astfel vetrele cu cuscută, tăiem cu o coasă sau cu seceră trifoiul și luțerna din vetre cât se poate mai la pământ! Să tăiem însă astfel, ca rândurile să cadă spre mijlocul vetrei! Trifoiul sau luțerna astfel tăiată, pe cari să află incolăcite firele de cuscută, îl cercetăm cu deamărunțul! Dacă cuscuta încă nu are sămânță, atunci tot ce am cosit băgăm în saci și ducem acasă la vite, ca să-l mănânce! Dacă însă vedem, că cuscuta are deja sămânță, atunci băgăm tot ce am cosit în saci sau în pânzături mari și după aceea îi dăm foc! Trebuie să avem însă mare grijă, ca să nu ne cază din sac nici un fir de trifoiu sau cuscută — până l' ducem de pe locul de trifoiu, căci acela iar se umple de cuscută.

După ce am cosit și curățit bine vetrele cu cuscută, ne apucăm apoi de stărpitul cuscutei! Acoperim vetrele cu pleavă, pe care o punem cam în grosime de 30 cm. și îi dăm apoi foc, având grijă, ca pleava toată să ardă! Deodată cu pleava ard și sămânțele de cuscută, cari să vor fi scuturate pe loc! După ce am ars astfel cât se poate de bine vetrele de cuscută, ne mai uităm la ele în fiecare săptămână cel puțin odată și cât vom băga de seamă, că a mai rămas sau a răsărit din nou cuscuta cât de puțină o stărpim iarăși îndată, pentru-că e mai ușor să stărpești până e mai puțină și sunt vetrele mai mici. La două săptămâni după ce am ars vetrele de cuscută, trebuie apoi să săpăm locul bine, așa ca să vie adânc sub pământ rădăcinile de trifoiu sau luțernă! După aceea mai așteptăm alte două săptămâni și dacă vedem, că nu se mai arată cuscută, sămânăm vetrele săpate din nou cu luțernă sau cu trifoiu! Pe fiecare loc de un stânjin pătrat sămânăm 1 1/2 deca de sămânță! După ce am imprăștiat sămânța, netezim pe deasupra cu o mătură, ca să ajungă sămânța în pământ.

În felul acesta fiecare plugar își poate stărpi dintre trifoiu sau luțernă râia sau cuscuta! De aceea Vă sfătuesc pe fiecare dintre d-voastră, ca îndată ce veți băga de seamă, că între trifoiu sau luțernă se arată

cuscuta — cel mai mare și mai urât dușman al lor — îndată să vă și apucați de lucru și scărpiți-o în felul în care v'am arătat! Dacă însă nu veți stărpi cuscuta, nu numai, că veți avea pagubă d-voastră, dar puteți să fiți pedepsiți și o poate stărpi antistia comunală pe cheltuiala d-v.! Articolul de lege XII din 1894 §§. 51, 52 și 95, mai departe ordinațiunea ministerială Nr. 36, 451 din 15 Aprilie 1904 silește antistieile comunale, sub pedeapsă mare, dacă nu ascultă, ca să stărpiască ele pe cheltuiala plugarilor cuscuta dintre trifoiu sau luțernă, dacă e nu o au stărpi!

Preotul Aurel Nistor.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 4 Febr. Banul Rauch, a sosit eri în Budapesta și a avut o lungă convorbire cu Wekerle și cu ministrul croat. În această conferință a fost vorba despre deschiderea dietei croate. În decursul zilei, banul a mai vizitat și pe Apponyi, cu care s'a întreținut despre școlile ungurești în Croația.

Constantinopol, 4 Febr. În urma desbaterilor despre afacerile macedonene în camera turcească, cea mai mare parte dintre deputații turci și chiar un deputat grec, au cerut guvernului să apere ordinea în Macedonia cu cea mai aspră severitate, ca să stărpească bandele. Mai mulți deputați greci și câțiva turci sunt de părere că Camera este incompetentă în această cestiune bisericască. Deputatul Ibrahim povestește situația mizerabilă a vilaetului din Cossove, care n'are școli și e pradă anarhiei. Ibrahim cere ministrului să ia măsuri serioase. Apoi, d. Mișu deputat aromân, cere cuvântul spre a spulbera pretinsă aserțiune, că cestiunea aromânească a fost creată de Austro-Ungaria. Fiindcă d. Mișu invinuește pe colegul său grec Natis de a fi spionul Greciei, se face un mare zgomot. Președintele amenință pe d. Mișu că-i va lua cuvântul. D. Mișu continua amintind că românii macedoneni au fost totdeauna supuși credincioși imperiului otoman și că la 1877 ei s'au opus din răspuțeri la restituirea Tesaliei grecilor. Apoi d. Mișu atacă în mod violent partidul grec și patriarhatul. Deputații greci fac intreruperi zgomotoase. D. Mișu întreabă de ce grecii n'au luat parte la manifestațiile în contra anexării Cretei. Cu toate intreruperile continue, d. Mișu își urmează cuvântarea apărând pe aromâni și cerând Camerai ca să-i scoată de sub tirania patriarhatului, propunând desființarea patriarhatului, care este o adevărată instituție politică. Ședința se suspendă. După redeschidere Camera primește ordinea de zi propusă de Nedjik Draga, deputatul albanez din Ueskub, care invită guvernul să pregătească și să supună Camerei proiectele de legi privitoare la distrugerea bandelor politice și la regularizarea cestiunii bisericesti în Macedonia.

Constantinopol, 4 Febr. Nu se crede că textul înțelegerii austro-turce va fi publicat săptămâna aceasta înainte de a fi acceptat de Poartă. Guvernul turc nu va face modificări esențiale. Terminul de trei ani cerut de Poartă pentru emigrarea mohamedanilor a fost părăsit cu totul, așa că Bosnia și Herțegovina vor fi puse pe același picior de egalitate cu celelalte țări ale monarhiei. Oficiile poștale austriace din Turcia vor fi imediat desființate, acolo unde nu e concurența unei alte puteri iar celelalte după desființarea oficiilor celorlalte puteri străine.

Amintiri din Ardeal.

După 22 de ani.

Acum 22 de ani locuiau cu chirie la văduvă Scurtu, numită de studenți »Scurtoae«, în Blaș trei frați Darius, anume Ioan cel mai mare, care studia morala și era în ajun de a deveni preot în comuna natală Rechitova în ținutul Hațegului, Septimiu Sever, fratele mijlociu elev în clasă a șaptea liceală și cel mai mic Benjamin în liceul inferior, doi frați Radeș din Berivoi, de pe țara Oltului, și subsemnatul. Toți cinci locuiau în o singură cameră mare și trăiam în cea mai bună înțelegere ca frații și eram veseli toți cinci nici să ne fi ales cineva și nu ne potrivea mai bine.

În o glumă o țineam de dimineața până seara și de multe ori ne prindeam la horă, camera fiind destul de largă, și cel mai mare dintre frații Darius era meșter de fluer; când începea cu fluerul apoi să te ții, de multe ori venea bătrâna Scurtoae și ne făcea observații că-i stricăm podelile dela casă și atunci Sever și cu Benjamin Darius se urcau pe o ladă a lor cam mărișoară, ca pentru trei inși, și acolo pe ladă făceau figuri din călușer și bătuta și biata Scurtoae nu mai avea drept de a ne face observații, dar în dos ne beștelea cum îi plăcea și în privința aceasta nu o întrecea nimeni în Blaș, era dibace în injurături; ce să-i faci era soiu de Tohăneancă și să te forească Dumnezeu să nu ajungi pe gura unei femei din Tohan, că te face de nu ști încărâu să o iei.

Mi-aduc aminte că în o seară Ioan Darius nu știu pentru ce a certat pe frațele său Septimiu, dar l'a certat așa de rău încât acesta începuse să plângă și nu putea nici să-i răspundă sau să se desvinovățească, că nu era ascultat fiind mai mic, cu toate că la studiu de multe ori trebuia să-i ajute celui mai mare, care nu avea decât patru clase liceale și și prin acelea trecuse ca cănele prin apă.

Septimiu a tăcut că nu avea ce face dar la urmă i-a spus, »lasă că ți-o coc eu când nu gândești«.

La Septimiu alergau toți elevii din liceu de l' conșultau la temele din limba română, că din toate era el bun dar în limba română era neîntrecut.

Teologilor esterni adevărați moralistilor cum le ziceam noi, între cari era și Ioan Darius le dase profesorul lor »Petru Uilăcan« o temă, adevărată compunere fiecărui câte o predică. Ioan Darius vine acasă și nu știa cum să roage pe Septimiu să-i ajute la predică, că îi certase numai acum două zile și era o umilintă prea mare să se roage acum de el, cu toate că Septimiu nu ținea mânia ei toate le uita, dar lui Ion nu-i convenea să-i roage dintr'odată.

Stăm cu toții la masă și după masă ia Ioan fluerul la mână și ne cântă câteva doine, apoi noi ne preparăm lectiunile pentru ziua următoare și când să ne culcăm Ioan trimite să aducă un chlogram cu vin și ne spune că are de lucrat o predică pentru Unăcan să-i dăm ajutor, Septimiu se oferă și îl invită să-și ia hârtie și peana și să scrie că el îi va dicta:

Se aduce vinul și pe repezeală luăm fiecare câte un pahar, iar Ioan cu condeiul în mână așteaptă ca Septimiu să-i dicteze predică. Acesta și începe zicând să scrie repede, că are să-i dicteze o predică de să se mire și Uilăcan profesorul. Isprăviți vinul și luați sticla să nu o vad goală și acum scrie:

»În numele Tatălui și al fiului și al Spiritului Sfânt, Amin.

»Doamne Dumnezeule, creatorul cerului și al pământului, Tu Doamne, câte se văd și câte nu se văd, Tu le ai creat toate aceste ființe din nimic l'ai creat și pe om, om sunt și eu și din nimic și prime de nimic mă ai creat și dictează Septimiu nu se încercă iar Ioan scria nu glumă și la ora 9 predică era gata iar noi ne facem toaleta de culcare când bat la ușă, vre-o 6 moralisti, aceștia și ei tot pentru predică au venit.

Ioan Daru le dă predică lui ca ei să o facă tot cam în sensul acela dar să nu o copieze mota-no cum zicea ei, ci cu băgare de seamă să nu observe profesorul, iar dimineața să i-o aducă tot curată înapoi.

Aceștia iau pred ca și se duc iar noi ne culcăm, dar Septimiu din pat îi spune fratelui său să l' scoale mai de dimineața, că are să-i facă altă predică aceea nu i-se pare destul de bună.

Ne-am culcat și dimineața la 5 oare Septimiu s'a sculat și cu fratele său Ioan au făcut o predică de-a fost laudat de profesor, iar ceilalți 6 colegi nici unul nu observat cuvintele:

»Tu Doamne din nimic, de nimic m' ai creat« ci ca să nu se cunoască că predică este copiată au găsit cuvântul »făcut« ma-

potrivit decât creat, așa că fiecare a scris în predică lor:

»Tu Doamne! din nimic de nimic mă ai făcut« iar profesorul le-a dat la toți treptate, zicându-le:

»Adevăr grăiesc vouă, de nimic sunteți buni toți«, trăgându-le cruce peste predică cu creionul și invitându-i ca să facă câte o altă predică mai bună.

Nu a mai venit nici unul la Darius să le dea ajutor, iar Ioan fratele mai mare s'a convins că Septimiu nu vrea să-și răz-bune nici odată și nu are inimă de a face vre-un rău cuiva.

Ioan isprăvește cu studiul și pleacă acasă de unde avea să vină cu logodnica la Blaș dar după câteva săptămâni vine singur pentru a-și aranja lucrurile și pentru a obține termenul când are să fie sfârșit întru preot.

Era în postul paștelui când venise el la Blaș, pe fața lui nu se mai vedea bucuria de odinioară, de glume nu mai voia să știe, așa că noi am rămas uimiți de așa o schimbare, era vecinic supărat și părea suferind, noi atribuim această tristețe oboselei de pe drum, dar Septimiu ne-a spus în o seară că cu fratele său nu sunt semne bune și dacă ne va părăsi și el să știți că nici de mine nu aveți să mai știți, mă voi duce în lume unde să fiu necunoscut de nimeni.

Doctorul liceului bătrânul Colceriu a venit la bolnav și cercetându-l a chemat pe Septimiu la o parte și i-a spus ceva.

Septimiu vine la mine și mă invită să merg cu el la gară să dăm o depeșă mamei lor. Noi plecăm și bolnavul ne vede și ne întreabă ce ce a zis doctorul și noi unde ne ducem,

I-am spus că mergem la farmacie și doctorul are nădejde că se va face bine.

Nu zăbovi Septimie zise Ioan și plecăm la gară, unde Septimiu cu lacrimile în ochi mi spune că Ioan e pierdut și cu el i-se îngroapă și lui toată nădejdea. Și în adevăr că venind dela gară pe Ioan nu l'am mai găsit între cei vii.

Curtea era plină de studenți și profesori și făceau pianul să l' înmormânteze cu toată cinstea unui preot.

Colegii lui au făcut între ei o colecție și eu am plecat în aceeași seară cu trenul la Sibiu de unde am adus vre-o 50 terțe (facile.)

A sosit și mama văduvă și i-s'a făcut o înmormântare foarte frumoasă, întreaga tinerime școlară în frunte cu profesorii au condus la cele de veci pe tânărul Ioan Darius.

Metropolitul Vancea încă a venit la înmormântare, iar serviciul divin l'a servit rectorul seminarului Dr. Ioan Rațiu înconjurat de o mulțime de preoți.

Drul Grama, vestitul orator de pe atunci a ținut o cuvântare funebrală foarte mișcătoare.

Nu trecuse mult dela acea înmormântare și ne pomenim că Septimiu Darius a plecat din Blaș, s'a ținut de cuvânt, că nu am mai auzit nimic despre el multă vreme.

Mai târziu am aflat că a petrecut un an de zile la Brașov unde a făcut esamenul de maturitate, redactând împreună cu Theodor Alexi foaia »Posta Română«, a trecut apoi munții în România înscriindu-se la universitatea din București, a întrerupt după un an de zile studiile și a trecut ca redactor la »Binele Public« sub direcțiunea d' lui Panu, apoi a fost pedagog la o școală în Pitești, a venit din nou la București intrând ca redactor la »Universul« iar mai pe urmă la Voința »Națională«.

După aproape 22 ani s'a înapoiat în Transilvania astăvară unde a petrecut între ai lui toată vara în ținutul Hațegului.

S'a înapoiat astă toamnă la București unde și-a reluat ocupațiunea la Voința Națională până la 28 Noiembrie când l'a ajuns moartea la vârsta de abia 40 ani.

De sub Surul

Dare de seamă și mulțumită publică.

Făcându-și Comitetul Reuniunii femeilor române pentru ajutorarea văduvelor din Brașov și Săcele în ședința sa din 13/26 Ianuarie a. c. darea de seamă asupra rezultatului material și moral al festivalului și petrecerii din presara anului nou, constatată venitele au fost 1103.43 cor., cheltuielile 803.13, cor. deci a rămas un venit curat de 300.30 cor. Cu aceiași ocaziune s'au dat mătoarele suprasolviri:

»Albina« 50 coroane. Mina Alexandrescu (Brăila) 37.32 cor. Comitetele suprem Grof Mkes, Dr. Eugeniu Mețan Wolfgang »hütz«, câte 20 cor. Popp & Reiner 17 cor. Biserica națională grecească, N. N.,

N. Dima, G. Chelariu, Dr. Moșoiu, Elena Sabadeanu, Virginia A. Vlaicu, Petru Pavel, Mandi Steriu câte 10 cor. Elena A Popovici, Frații Simy, Ioan I. Ciurcu câte 7 cor. Ioan N. Bidu 6 cor. Elena E. Safrano, Steli Mihalovici, Helen Mihalovici Dr. Emil Dan, Dr. Bredician, Aurelia Hamsea câte 5 cor. Maria J. Muntean, Jordănică Bleblea, Romul Verzea (Săcele), Zoe Conțescu, Eleftera Safrano, Maria Maximilian, Emilia Sancioli, Ioan Peteu, Nicolae Furnică câte 4 cor. Vasilie Muntean, Generalul Șandru, George Navrea, Fizeșan Nicolae câte 3 cor. D-șoarele Lémény, 2.40 cor. Dr. Maniu, Paraschiva G. Zăvici, Reveica Popovici, Paraschiva Orghidan, Simion Teodor, Ioan D. Avrigean, Elena Voina, P. I. Lupan, Eufrosina Leuca, Paraschiva Ghirincea, Elena Stinghe, S. P., N. N., Dr. Const. Moga David Popovici, Văduva Reveica Jaliu (Brașovul-vechiu) câte 2 cor. Reveica Pascu, 1.60 cor. Ioan Sporea (Feldioara), Căpitanul Hatházi, A. S., D-na D. Platoș, Reveica Giuvăcă, Maria Muntean, Elena Voina, Elena Spudercă câte 1 cor. Archimandritul Dionisie din Bușteni 3 franci.

Comitetul Reuniunii exprimă viua sa mulțumită tuturor acestor binefăcători.

Mulțamește călduros stimatei D-șoarei Miți Popp pentru sprijinul prețios dat la vânzarea biletelor.

Comitetul Reuniunii exprimă în fine deosebită mulțumită și recunoștință: D-șoarelor Miți Baiulescu și Lucia Bogdan, D-lor Ionel Crișan, Dr. Eugen Lemenyi, Linz Zeidner, Spoil și Fr. Honigberger, pentru prestațiunile lor artistice date în folosul Reuniunii precum și D-șoarelor și Domnilor, cari și-au oferit spriginul întru aranjarea petrecerii și a tablourilor vivante și d-lui Bulhardt, pentru că a arangiat tablourile.

Brașov, din ședința Comitetului Reuniunii fem. rom. și ajut. văduvelor, ținută la 13/26 Ianuarie 1909.

Balasa Blebea, Dr. Iosif Blaga, presidentă, secretar.

MULTE ȘI DE TOATE.

Zece porunci pentru femei.

1. Ferește-te de certe, iar dacă nu se poate, luptă-te vitejește până la capăt: nu strică să ești biruitoare.
2. Nu uita că te-ai căsătorit cu un bărbat, și nu cu un zeu; deci nu te mira de cursurile lui.
3. Nu-l năcăji mereu cu cereri de bani. Vezi să-ți ajungă suma săptămânală ce ați hotărât-o laolaltă.
4. Dacă soțul s'o dovedi că n'are inimă, stomah are de bună seamă. Vezi de-l câștigă prin bucate bine gătite.
5. Din vreme în vreme, — nu prea des, lasă-l să aibă el dreptate. Îi face plăcere și ție nu-ți aduce daună.
6. Nu ceti numai vestile de nașteri, cununii, morți și informații; vezi să știi ce se petrece în țeară și în străinătate. O să-i placă văzând că poate vorbi despre politică și acasă, nu numai la berărie.
7. Fii totdeauna politicoasă și în certede. Adu-i aminte de când îți era mire.
8. Din când în când, lasă să știe el mai mult de cât tine. O să-i mărești încrederea în sine și o să tragi folos dacă vei dovedi că ești și tu supusă la igrășeli.
9. Fii pretina bărbatului tău, iar de nu se poate, făți-l pe el prieten. Înaltă-l, nu te coborî până la dânsul.
10. Poartă-te cu respect față de rudele soțului, mai ales cu mama sa. Nu uita că ea l'a iubit înainte de tine.

Ce nu se cuvine unei femei.

În ziua de azi nimeni nu se mai cugetă că odată nu era permis femeilor să patineze. Câtva timp mai înainte nici o damă din societatea aleasă nu cuteza să se arate în publicitate cu patine. Mai sunt însă și ocupațiuni, cari pe vremuri nu erau permise damelor. Așa d. e. era odată cea mai mare rușine pentru o damă, când fata ei apărea pe bină în fața publicului. Începutul cu încetul însă oamenii au ajuns la convingerea că, posedând femeile un deosebit talent pentru teatru, în rolurile de femei să joace femei, și nu bărbați. În mai multe părți au voit să introducă femeile pe bină. Nici o femeie însă nu s'a învoit să pășească pe bină și dacă una sau două au făcut lucrul acesta, ele au fost privite de tovarășele lor ca și moarte pentru societatea din care făceau parte. Sunt însă alte lucruri cari se luau în nume de rău unei femei. Pe timpul lui Ludovic XIV-lea umbrelele (pioier) cari până atunci se pur-

tau sub braț, au fost provăzute cu butoane, așa cum sunt ele și în ziua de azi ca să fie mai ușor manuate. Era însă și amar de femeia, care ar fi fost văzută cu o astfel de umbră. Ea era ocolită de toate tovarășele sale, căci — după ele — nu era nimic mai urât și mai rău decât o damă decât să umble cu umbrelă și baston. Că biciclistele nu erau la început bine văzute de bărbați, asta o știe ori cine, și mai ales bărbații cari au început să bicicleze prin anul 1890. Tot așa de rău văzută era și dama, care intra vreodată într'un restaurant, fie și numai ca să-și ducă bărbatul acasă. Astăzi însă ce nu permis unei dame?!

Un prinț care nu salută.

Ziarele norvegiene aduc următoarea știre despre prințul de coroană al Norvegiei, micul Olav. Trecând printr'o zi cu trăsura la preumblare, poporul l'a primit cu ovațiuni și cu salutări. Toate aceste i-au făcut la început plăcere prințului care le lua mai mult ca o glumă. Mai târziu însă se plictisi să tot salute și năcăji zise cătră guvernanta, care-l însoția: »Așa — acum să strige cât vor vrea, eu nu mai salut«. »Dar nu e frumos — îi răspunse guvernanta — și dacă tu nu saluți, cu încă nu voi mai stau cu tine în trăsură.« menințarea aceasta însă nu-l înspăimântă tocmai așa de mult pe micul Olav căci el spuse imediat vizitiului: »Oprește! Doamna vrea să se scoboare!«

Orologiul cel nou al regelui Eduard.

Ciasornicarul londonez I. H. Overton a prezentat regelui Eduard al Angliei în săptămâna trecută un nou orologiu, inventat de el. Regele a comandat imediat un astfel de orologiu, cărui inventator i-a dat numele de »Imperial«. E construit foarte ingenios și are forma unui glob al pământului, cum sunt prin școli. Acest orologiu se deosebește de alte oroloage prin următoarele: 1) Arată timpul precis pentru toate localitățile pământului. 2) Rotațiunea ce o face pământul în jurul osiei sale și celeritatea cu care se îndeplinește această rotațiune. 3) Diferența timpului între toate localitățile de pe pământ. 4) Poziția pământului față de soare și luămînarea diferitelor părți ale pământului de cătră soare. 5) Poziția soarelui în cele 4 anotimpuri, va să zică durata precisă a zilei și a nopții.

Cărți nouă.

În institutul tipografic »Minerva« au apărut următoarele cărți cari se pot procura și prin Librăria »Gazetei«:

Maiorescu »Critice« vol. III. prețul 3— cor.

Sadoveanu »Oameni și locuri« 2— cor.

Alphonse Daudet »Sapho« traducere de Emu Gârleanu prețul 1.50 cor.

G. Negruzzi »Opere complete vol. II. »Poezii« prețul 1.50 cor.

Sandu Aldea »În urma plugului« nuleve și schițe ediția II. 1.50 cor.

Slavici »Povești« 1.50 cor.

Ion Dragoslav »La han la trei ulcele« 1.50 cor.

Ionescu Boteni »Din satul nostru 1.50 coroane.

Izabela Sadoveanu-Evan »Impresii literare« 1.50 cor.

În Editura societății »Neamul românesc« au apărut »Poezie de Maria Mavrodin cu o prefață de Iorga. Prețul 60 bani.

În editura »Lucașarul« Omer Iliada traducere de George Murnu prețul 4 cor. pentru România 5 Lei.

În editura tipografiei Archidiecezane din Sibiu »Citea spre Dumnezeu« după G. S. Petrow tradusă de T. Pacațianu prețul 1 cor.

În editura tipografiei »Constantin Pop« Făgăraș »Cânteece din Lumea veche« culese de Gh. Tulbure.

Din Biblioteca despărțământului Cluj a apărut Nr. 17 »Călimdarul« dela Cluj prețul 20 bani.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branșer.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultațiuni
cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la
facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

De vânzare.

10 caré de fân de fânate și 15 caré de trifoi în Ormenișul de Câmpie. Doritorii de a cumpăra au a se adresa la Laurian Vodă, preot în Mező-Örményes. Posta loco. 473,3-2)

Anunț!

Se caută **2 lucrători**, cari să țesutul pânzei de in cu mașina „Jacquard” pentru Moldova (Bacău). Doritorii să se adreseze la redacțiunea scestui ziar.

Institut indigen. Banca de asigurare „**TRANSILVANIA**” din Sibiu

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază in cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc. asupra vieții omului

in toate combinațiile, capitale pentru easul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4.484.278-83 c.**, pt. capitale asig. pe viață **4.028.113-12 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I, curtea I, și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Ce?... Tata a permis, sunt doară tuburi de cigarette „**Jacobi-Antinicotin**”.

Surprindere plăcută! Fie-care cutie conține o carte vrăjită interesantă.

Atențiune! Veritabil numai în cutii de țigare cu numele „**JACOBI**”.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Steua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat in cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprieă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununii pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cal, precum și un car funebru vênêt, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se escută prompt și ieftin, ia asupra-mi și transporturi de morți in străinătate.

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Aței Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru	12 fl.	1/2 litru	- fl.
Borpatak	"	12 "	"	"
Matild	"	16 "	"	14 "
Borhegy	"	16 "	"	14 "
Baross	"	16 "	"	14 "
Előpatak	"	16 "	"	14 "

La cumpărare de 25 sticle liferăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale.

Subscrisul are onoarea a aduce la cunoștința Onoratului public, că după-ce am absolvat Școala industrială și am depus examenul de măestru zidar primesc ori și ce lucrare de

zidărie, edificii mari,
fac devizuri și planuri în toate trei limbile țării.

Apelând la sprijinul Onor. public semnez cu toată stima

IOAN CRĂCIUN,

măestru-zidar, Brașov, Strada Bălților Nr. 4, (Forrás-utca).

(474,2-3.)

Prima cărbuni de peatră lucii.

5500 Calorii, numai 6, 5-10% cenușe fără miros.
Cel mai ieftin material de încălzit.

FRANCO

in saci plombați, transportat în casă K 3-60 per 100 Klgr. Vagon complet mai ieftin.

Praf de cărbuni, Fabric și Nuss ori și ce cantitate primește

Karl Neustädter,

Brașov, Blumëna Str. Fântânei nr. 13. Telefon 155.

(456,4-6.)

Încălțăminte de tat felne
GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu ginoare.
Papuci albi	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică	Cisme de călărit.	Ghete de voiaju.
Papuci călduroși	Gamase.	Pantofi de casă
Papuci de postav.	Galoci.	

pentru Dame, Domni și Copii.
Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte. — Ware asortiment.
Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.
Strada Vămii nr. 36, (vis à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Cruce seu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătăie de inimă, sgăriuri de inimă, asmă, auțul greu, sgăriuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, recoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôie, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimita banii. Unde orice incercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta”, de ore-ce „Ciasul-Volta” atât in Germania cât și in Austro-Ungaria a fost oficiôs oprit, fiind nerolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja lestinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la morburi, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țers și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

Fehérkő	"	16 "	"	14 "	Borszék	"	28 "	"	22 "
Felsőrákos Mária	"	16 "	"	14 "	Sztojka	"	28 "	"	22 "
Kászón Salutáris	1 litru	16 fl.	1/2 litru	14 fl.	Boholt	"	26 "	"	22 "
Horgász	"	16 "	"	14 "	Hargitta	"	26 "	"	22 "
Repati	"	16 "	"	14 "	Székely-Selters	"	26 "	"	22 "

La cumpărare de 25 sticle liferăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale. (479,4-150.)

„ECONOMUL“, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în CLUJ.

Raportul comitetului de reviziune.

CONVOCARE.

„ECONOMUL“, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Cluj își va ținea

Adunarea generală ordinară a XXIII-a

în 27 Februarie st. n. 1909, la 10 oare a. m. în localitatea institutului (Strada Wesselényi Miklos Nr. 26).

Obiectele adunării vor fi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul Direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune.
4. Stabilirea bilanțului pro 1908 și fixarea dividendei.
5. Esmiterea alor 3 acționari pentru verificarea procesului verbal și scrutare.
6. Fixarea marcelor de prezență.

7. Alegerea unui membru în direcțiune.
  8. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.
  9. Inchiderea adunării.
- La această adunare se invită acționarii institutului făcându-se atenți la dispozițiunile §§-lor 19 și 20 din statute.
- Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii „ECONOMUL“ în Cluj, ținută în 30 Ian. 1909.

Dr. Izidor Marcu,
președinte.

Dr. Amos Frâncu,
director executiv.

Contul Bilanț pe anul 1908.

ACTIVE :		Cor.	fil	PASIVE :		Cor.	fil
Cassa în număr		110750	62	Capital social:			
Bon în Giro-Conto		1089	72	Emisiunea I	100000	—	
Bon în cassa de păstrare postală		2245	91	„ II	100000	—	
Imprum. pe oblig. cu caventați 8860—				„ III	156800	—	356800
„ „ hipotecare 137606 12		146466	12	Fond de rezervă	172920	09	
Cambii escontate		222900	51	Fond special de rezervă	15669	36	
Credite cambiale cu acop. hipot.		240336	—	Fond de penziuni	49591	32	
Realități	94618	88		Fond pentru zidirea bis.			
„ vândute	3000	—	97618	gr. cat. Cluj*)	2840	70	
Cont curent		182087	15	Fond „Alexandra Bohățiel“	2000	—	
Efecte publice		175775	—	Fondul școlii	339	92	
Diverse conturi debitoare		34247	48	Fondul mesei studenților acad. Cluj**)	1090	35	
Interese de reescont anticipate		7035	56	Fondul mesei studenților și pedagogilor, Gherla	432	70	
Mobilier	8170	—		Fondul pentru tovărășii de asig. vitelor	200	—	
10% amortisare	810	—	7360	Fondul pt. promovarea cetit-scrisului la reg. 51	200	—	245284 44
				Depuneri spre fructificare	1414423	40	
				Reescont	1122817	70	
				Dividendă neridicată	1336	—	
				Interese transitoare	32235	27	
				Profit net	61125	14	
							3234021 95
							3234021 95

Contul Profit și Perderi pe anul 1908.

DEBIT :		Cor.	fil	CREDIT :		Cor.	fil
I. Interese:				I. Interese:			
pentru depun. spre fructif. 66390	78			dela cambii escontate	194623	98	
pentru reescont	66815	88		dela împrumuturi pe oblig.	24613	42	
pentru fondurile institutului 9279	10	142485	76	dela efecte publice	6249	59	
II. Spese:				dela credite cambiale cu acop. hipot.	17256	62	
salare	22762	55		dela cont curent	5911	16	248654 72
bani de cuartir	3473	60		II. Proviziuni diverse			19677 75
imprimare, registre, reparații la imobile și diverse				III. Chirie și arânzi			10818 90
spese	18214	39					
marce de prezență	2104	—	46554 54				
III. Contribuțiune:							
directă	16437	65					
10% dela interese de depun. 6677	33						
competințe de timbru	332	96	23447 94				
VI. Amortizațiuni:							
pretenziuni dubioase	4727	99					
de mobilier	810	—	5537 99				
Profit net			61125 14				
			279151 37				279151 37

Cluj, la 31 Decembrie 1908.

Dr. A. Frâncu m. p.,
director executiv.

Pentru contabilitate:

N. Căciulă m. p.,
prim contabil.

Iosif Orga m. p.,
secretar

Membrii Direcțiunii:

Dr. Izidor Marcu m. p., Ioan Nestor m. p., Iuniu Br. Hodosiu m. p., Dr. E. Dăianu m. p., Ladislau Papp m. p.,
președinte. vice-președinte.

Dr. Coriolan Pop m. p.

Stefan Havasi m. p.

Dr. Márk m. p.

Examinând contul de mai sus l'am aflat în consonanță cu cărțile.

Cluj, la 30 Ianuarie 1909

Ioan Butean m. p. A. C. Domșa m. p. Simeon Pop m. p. Ioan Godolan m. p. I. Lissai m. p. Marțian m. p.
președinte. revizor expert al „Solidarității“.

*) Din acest fond s'a dat anterior pentru locul de biserică Cor. 12000—
**) Pentru „Masa stud. acad.“ s'a cheltuit în total 19209-19

Onorată adunare generală!

În decursul anului 1908 am examinat în mai multe rânduri cărțile principale și auxiliare ale institutului de credit și economii „ECONOMUL“, mai departe am examinat bilanțul anului 1908 și contul profitului și pierderilor și am aflat că acelea sunt conduse cu conștiințiozitate și purtate cu toată acuratețea. Am cercat și ne-am convins, că activele arătate în valori și efecte se află de față și în consonanță cu registrele de contabilitate și induse în inventar.

Vă rugăm deci a primi bilanțul și a da absolutul direcțiunii și subscrisului comitet de supraveghiere. Proiectul direcțiunii referitor la împărțirea profitului net l'am examinat și-l recomandăm spre primire prin urmare propunem să se dea:

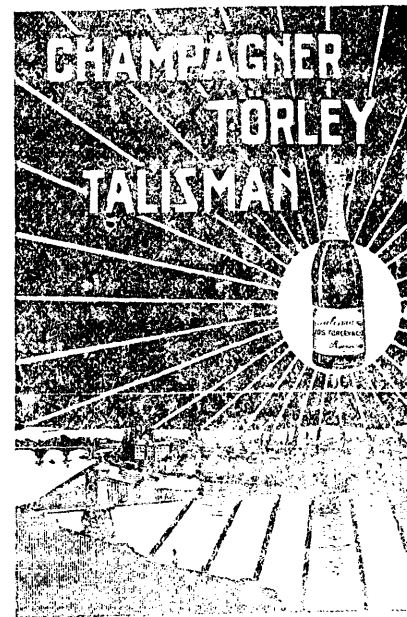
- 5% divid. acționarilor K 17635—
- 16% fondului de rezervă „ 6958.42
- 10% pentru scopuri filantropice, din cari 2% pentru fondul zid. bis. gr. cat. din Cluj, administrat. de institut . K 869-80
- 8% împărținde prin a lun. gen. 3479.21 „ 4349-01
- 10% tantiemă direcțiunii „ 4349-01
- 4% „ d rect. eze. „ 1739-60
- 7% „ funcționarilor „ 3044-31
- 5% „ comit. d. supr. „ 2174-50
- 2% „ „ „ „ 869-80
- 5% fondului de penziuni „ 2174-50
- 7% fond. special d. rezey. „ 3044-31
- Restul de 34%
Supradividendă acționarilor 7054—
Dotarea serviciului inform. 2000—
Remunerațiuni pentru personalul, care nu se împărțăște din tantiemă 1550—
Parochiei rom. gr. cat. pt. susținerea școlii rom. gr. cat din Cluj, (dotatiunea anua'ă cf. deciziunii adunării gen. din 1907 . . . . . 2200—
Pentru crearea unei fond. spre ajutorarea școalelor confesionale . . . . . 1500—
Supradotarea fondului de penziuni 482-68

Total . . . . . K 61125-14

Cluj, la 30 Ianuarie 1909.

Ioan Butean m. p.,
prezident.

Iosif Lissai m. p. A. C. Domșa m. p. Simeon Pop m. p. Iuliu Marțian m. p. Popu Gavrilă m. p. Ioan Godolan m. p.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.